

**T.C.
ZONGULDAK KARAELMAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM ANABİLİM DALI**

Yüksek Lisans Tezi

**CEP TELEFONU VE SÖZCÜK KARTI KULLANAN
ÖĞRENCİLERİN İNGİLİZCE SÖZCÜK ÖĞRENME
DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRMASI**

Emrah Baki Başoğlu

Zonguldak 2010

**T.C.
ZONGULDAK KARAELMAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM ANABİLİM DALI**

Yüksek Lisans Tezi

**CEP TELEFONU VE SÖZCÜK KARTI KULLANAN
ÖĞRENCİLERİN İNGİLİZCE SÖZCÜK ÖĞRENME
DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRMASI**

**Hazırlayan
Emrah Baki Başoğlu**

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Ömür Akdemir**

Zonguldak 2010

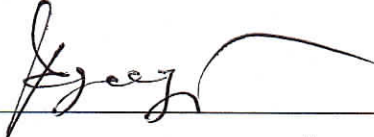
T.C.
ZONGULDAK KARAELMAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ ONAYI

Enstitümüzün Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalında 2007528204004 numaralı Emrah Baki Başoğlu'nun hazırladığı “Cep Telefonu Ve Sözcük Kartı Kullanan Öğrencilerin İngilizce Sözcük Öğrenme Düzeylerinin Karşılaştırması” konulu ~~DOKTORA~~/YÜKSEK LİSANS tezi ile ilgili TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği uyarınca 01/07/2010 Perşembe günü saat 11.00’da yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda tezinin onayına OYBİRLİĞİYLE/~~OYÇOKLUĞUYLA~~ karar verilmiştir.

Başkan _____

Doç. Dr. Ömür AKDEMİR (Danışman)

Üye _____

Yrd. Doç. Dr. Faruk YAŞAROĞLU

Üye _____

Yrd. Doç. Dr. Betül ÖZÇELEBİ

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

16./07/2010

Prof. Dr. Turhan KORKMAZ
Enstitü Müdürü

ÖZET

Kurum	: ZKÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı
Tez Başlığı	: Cep Telefonu ve Sözcük Kartı Kullanan Öğrencilerin İngilizce Sözcük Öğrenme Düzeylerinin Karşılaştırılması
Tez Yazarı	: Emrah Baki Başoğlu
Tez Danışmanı	: Doç. Dr. Ömür Akdemir
Tez Türü, Yılı	: Yüksek Lisans, 2010
Sayfa Adedi	: 63

Sözcük öğrenimi yabancı dil öğrenmek için yapıtaşlarından biridir. Yirminci yüzyılda bireylerin ihtiyaçlarını karşılamak için her gün yeni cihazlar icat edilmektedir. Cep telefonları da öğrenme süreci açısından önemli avantajlar sağlar. Bu çalışmanın amacı cep telefonlarındaki sözcük öğrenme programlarının ve sözcük kartlarının kullanımının öğrencilerin İngilizce sözcük öğrenmeleri üzerindeki etkilerinin karşılaştırılmasıdır.

Araştırma, Batı Karadeniz’de yer alan bir devlet üniversitesinin Yabancı Diller Zorunlu Hazırlık Programı’nda öğrenim gören 60 kişi ile yürütülmüştür.

Araştırmayı yürütmek için karma araştırma yönteminden faydalanılmıştır. Nicel verileri toplamak için Ön-test Son-test kontrol gruplu yarı-deneysel desen kullanılmıştır. Öğrenci başarıları 25 soruluk çoktan seçmeli İngilizce sözcük bilgisi başarı testi aracılığıyla ölçülmüştür. İngilizce sözcük bilgisi başarı testinin iç tutarlılık değeri 0.783 olarak bulunmuştur. Çoktan seçmeli testin kapsam geçerliliği alanında uzman bir öğretim elemanı tarafından sağlanmıştır. Çalışma sonunda nitel verileri toplamak için yarı yapılandırılmış görüşmeler kullanılmıştır.

Araştırmada cep telefonlarında çalışan basit bir İngilizce sözcük öğrenme programı kullanılmış olmasına rağmen, çalışma sonuçları cep telefonlarında çalışan programlar aracılığıyla sözcük öğrenmenin öğrencilerin sözcük bilgisini sözcük kartlarına göre daha fazla artırdığını göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Mobil Öğrenme; Dil Öğrenimi; Sözcük Öğrenimi; Eğitim Teknolojisi; Yüksek Öğrenim

ABSTRACT

Institution	: ZKÜ Institute of Social Sciences, Curriculum Development and Instruction
Title	: A Comparison Of Undergraduate Students' English Vocabulary Learning: Using Mobile Phones And Flash Cards
Author	: Emrah Baki Başoğlu
Adviser	: Assoc. Prof. Ömür Akdemir
Type of Thesis, Year	: MSc. Thesis, 2010
Total Number of Pages	: 63

Learning vocabulary is the fundamental step to learn a foreign language. New devices are invented everyday to fulfill the needs of citizens in the twenty-first century. Mobile phones have provided remarkable advantages in learning process. The purpose of this study was to compare the effects of using vocabulary learning programs in mobile phones and flashcards on students' English vocabulary learning.

The study was conducted at a public university located in the Black Sea region of Turkey with 60 students enrolled in the Foreign Languages Undergraduate Compulsory Preparatory Program.

The mixed research design was used to conduct the study. The pre-test post-test with control group quasi-experimental research design was used to collect the quantitative data. Student achievement was measured through the 25-question multiple-choice English vocabulary test. The measure of internal consistency of the English vocabulary achievement test was 0.783. Content validity of the test was ensured with expert review. Semi-structured interviews were used to collect the qualitative data at the end of the study.

Although a simple and primitive form of English vocabulary learning program executing on mobile phones was used as an intervention, results of the study revealed that learning vocabulary through a program running on mobile phones improved students' vocabulary level more than flashcards for vocabulary learning.

Keywords: Mobile Learning; Language Learning; Vocabulary Learning; Educational Technology; Higher Education

ÖNSÖZ

Tezimin hazırlanması aşamasında desteğini ve emeğini esirgemeyen değerli danışmanım Doç Dr. Ömür Akdemir'e, bana sonsuz hoşgörü gösteren sevgili oda arkadaşlarım Ümran, Kerem ve Soner'e ve hayatımın her aşamasında destekleri ile yanımda olan sevgili aileme teşekkür ederim.

Emrah Baki Başoğlu

Haziran 2010

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar LİSTESİ.....	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	ix
KISALTMALAR LİSTESİ	x
GİRİŞ	1
1. LİTERATÜR TARAMASI.....	11
1.1. Giriş.....	11
1.2. Yabancı Dil Öğrenmenin Önemi	11
1.3. Yabancı Dil Öğreniminde Sözcük Bilgisinin Önemi.....	13
1.3.1. Sözcük Öğrenme Teknikleri.....	15
1.4. Teknoloji ve Yabancı Dil Öğrenimi.....	16
1.4.1. Bilgisayar Destekli Dil Öğrenimi	17
1.4.1.1. Davranışçı Yaklaşım (Behavioristic Approach)	17
1.4.1.2. Bilişsel Yaklaşım (Cognitive Approach).....	18
1.4.1.3. İletişimsel Yaklaşım (Communicative Approach).....	18
1.4.1.4. Bütünleyici Yaklaşım (Integrative Approach).....	18
1.4.1.5. Karma Yöntem (Mixed Method)	
1.4.2. İnternet Destekli Yabancı Dil Öğrenimi	18
1.4.3. Mobil Öğrenme.....	19
1.4.3.1. Mobil Destekli Dil Öğrenimi	24
1.4.4. Mobil Öğrenmeyle İlgili Yapılan Araştırmalar	29
1.4.4.1. Mobil Destekli Dil Öğrenimiyle İlgili Yapılan Araştırmalar	29
1.4.4.1. Mobil Öğrenmeyle İlgili Diğer Alanlarda Yapılan Araştırmalar	33
2. ARAŞTIRMA TASARIMI VE METODOLOJİSİ.....	35
2.1. Giriş.....	35
2.2. Araştırma Modeli	35
2.3. Araştırma Sorusu ve Hipotezler.....	36
2.4. Çalışma Grubu	38

2.5. Deney ve Kontrol Grubu Uygulamaları	40
2.5.1. Deney Grubu İçin Araştırma Süreci	40
2.5.2. Kontrol Grubu İçin Araştırma Süreci	42
2.6. Verilerin Analizi	42
3. BULGULAR VE YORUM	44
3.1. Katılımcılara Ait Betimsel İstatistik Sonuçları	44
3.2. Ön-Test, Son-Test ve Ön-Test Son-Test Fark Puanlarının Dağılımı	44
3.3. Birinci Araştırma Sorusu	45
3.4. İkinci Araştırma Sorusu	45
3.5. Üçüncü Araştırma Sorusu	46
3.6. Dördüncü Araştırma Sorusu	47
SONUÇ	50
KAYNAKÇA	55
EKLER	62
EK 1. İngilizce Sözcük Bilgisi Başarı Testi	62

TABLÖLAR LİSTESİ

Sayfa

Tablo 2.1: Deney ve Kontrol Gruplarındaki Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı .	38
Tablo 3.1: Katılımcıların Ön-test ve Son-test Sonuçlarının Betimsel İstatistiği	44
Tablo 3.2: Ön-Test, Son-test ve Ön-test Son-Test Fark Puanlarına Ait Basıklık ve Çarpıklık Değerleri	44
Tablo 3.3: Deney Grubu Öğrencilerinin Ön-test ve Son-test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin t-Test Sonuçları	45
Tablo 3.4: Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ön-test ve Son-test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin t-Test Sonuçları	46
Tablo 3.5: Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ön-test ve Son-test Fark Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin t-Testi Sonuçlarının Karşılaştırılması	47

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa

Şekil 2.1: Ön Test-Son Test Kontrol Gruplu Araştırma Deseni	35
Şekil 2.2: Deneysel İşlem Basamakları	39
Şekil 2.3: Cep Telefonundaki Sözcük Öğrenme Programına Ait Ekran Görüntüleri	41

KISALTMALAR LİSTESİ

BDDÖ	: Bilgisayar Destekli Dil Öğrenimi
İDDÖ	: İnternet Destekli Dil Öğrenimi
iTV	: İnteraktif Televizyon
MALL	: Mobile Assisted Language Learning
MDDÖ	: Mobil Destekli Dil Öğrenimi
PDA	: Personal Digital Assistant (Kişisel Dijital Yardımcı)
SMS	: Short Message Service
WAP	: Wireless Application Protocol (Kablosuz Uygulama Protokolü)

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın önemi, araştırma probleminin tanımı, araştırmanın amacı, araştırma problemi, alt problemleri, sınırlılıkları ve varsayımları üzerinde durulmuş, tanımlara yer verilmiştir. Problemin tanımında bu araştırmanın yapılmasına neden gerek duyulduğu sorusuna yer verilmiş, araştırmanın amacı ve önemi açıklanırken cep telefonu yoluyla yabancı dil öğrenimi, yabancı dil öğrenimi ve yabancı dilde sözcük öğrenimi üzerinde durulmuş, cep telefonundan ve sözcük kartlarından sözcük öğreniminin öğrencinin sözcük öğrenme düzeyi üzerine etkileri incelenmiştir.

Araştırmanın Önemi

Günümüzde eğitim-öğretim ortamını yirminci yüzyılın değişen şartlarına uyumlu hale getirmek ve öğrencileri toplum içinde kabul görmüş, donanımlı bireyler haline getirmek için değişik çalışmalar yapılmaktadır. Teknolojinin büyük bir hızla ilerlediği günümüz dünyasında internetin de günlük hayatın içine girmesiyle bilgiye ulaşmak ve bilgi sahibi olmak ihtiyaç olmaktan çıkmış ve bir zorunluluk haline gelmiştir. Bilginin bu kadar önemli bir yere sahip olduğu bir ortamda da yabancı dil bilmenin önemi giderek artmaya başlamıştır. İnsanların hayatın birçok alanında, her türlü ilişkiyi kurup yürütebilmeleri için uluslararası ortamda konuşulan ortak dilleri de öğrenmeleri gerekmektedir. İnsanların bir yabancı dili öğrenmeyi talep etmesinin ana nedenlerinden biri öğrenilmek istenen dilde hazırlanmış bilim ve kültür eserlerini anlama ihtiyacından doğmaktadır (Özdemir, 2006).

Türkiye’de yabancı dil öğrenmenin gerekliliği kaçınılmazdır. Cumhuriyet’in kurulduğu ilk yıllardan itibaren kendisine çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmayı hedef alan ülkemizde öğrencilerin en az bir yabancı dili öğrenerek aynı özellikleri taşıyan rakiplerine göre ekstra bir özellik kazandırma düşünceleri, yabancı dil ağırlıklı eğitim veren okullara ilgiyi artırmıştır. Özel okullar ve Anadolu liseleriyle başlayan yabancı dil öğrenme süreci, sonraki yıllarda üniversite zorunlu hazırlık programları ve özel kurslarla pekiştirilerek hem bilgiye daha kolay ulaşma olanağı sağlamış, hem de

bireyin hızla değişen ve gelişen dünyada kendine bir yer edinmesine katkıda bulunmuştur.

Yurdumuzda yürütülen eğitim sisteminde yabancı dillerden en az bir tanesinin her öğrenciye öğretilmesi amaçlanmaktadır. Özdemir (2006) mevcut yapıyı özetlerken öğrenci sayısının her geçen yıl artması, sınıfların yetersiz kalması ve belirli bölgelerdeki öğretmen açığı sebebiyle amaçlanan sayılara ulaşmakta güçlük çekildiğini vurgulamıştır. Ayrıca bu sorunun üstesinden gelmek için yabancı dil öğretiminde üç ayrı düzenleme ortaya çıkmıştır. Bu düzenlemeler:

1. Devlet okullarında, orta-öğretimde 3-5 saatlik, yükseköğretimde ise 4-6 saatlik yabancı dil öğretim ve öğreniminin zorunlu hale getirilmesi ve liselerde yabancı dil kolu kurulması,

2. Özel orta öğretim kurumlarında haftada 8-10 saat ağırlıklı yabancı dil öğretimi, yüksek öğretim kurumlarında ise birinci yıl 20-30 saatlik hazırlık öğretimi uygulanmaya başlanması,

3. Önceliğini Ortadoğu Teknik Üniversitesi ve Boğaziçi Üniversitesi'nin yaptığı bazı üniversitelerde öğretimin tamamı, bazı üniversitelerin kimi bölümlerinde ise öğretimin üçte birinin İngilizce yapılmaya başlanmasıdır (Özdemir, 2006).

Demircan (1988), ilköğretimin ilk kademelerinden başlayarak yükseköğretimin sonuna kadar yoğun bir yabancı dil öğrenme sürecinden geçen öğrencinin, etkili ve tutarlı bir eğitim ortamı kurulamadığından, hedeflenen düzeyde bir yabancı dil bilgisine ulaşamadığını vurgulamıştır. Ayrıca bu durumun başlıca sebepleri şu şekilde sıralanmıştır:

1. Öğrencinin öğrenmeye zorlanması,
2. Öğrencinin kendi ilgi alanına göre istediği yabancı dili kendisinin belirleyememesi,
3. Sınıflarda öğrenci sayısının fazla olması,

4. Öğrenme ortamının öğrenciye göre hazırlanmamış olması ve araç-gereçlerin öğrencinin kullanımına verilmesinden dolayı sınıflarda bireysel öğrenmenin gerçekleştirilememesi,
5. Öğrencinin ders yükünün fazla olmasından kaynaklandığını vurgulamıştır.

Bu olumsuzlukların giderilmesi ve öğrencinin yabancı dili daha kolay ve etkili öğrenebilmesi için uygun koşulların bulunması gerekir. Türkiye’de yabancı dil öğretiminde yapılan yeniliklerden biri de teknolojinin yabancı dil öğretiminde kullanılmasıdır.

Devamlı gelişmekte olan dünyada karar verebilme becerisine sahip, farklı bilgileri yorumlayabilen ve organizasyon konusunda uzman kişilere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu ihtiyacı karşılamak konusunda da en önemli görev, eğitim kurumlarına düşmektedir. Eğitim kurumları, öğrenciye bilgisayar kullanma becerisini öğretmek ve bireyin bu becerisini geliştirmek için bilgisayar laboratuvarı ve değişik bilişim olanakları verir. Bu sayede öğrencinin bireysel ihtiyaçlarına önem verilerek anlamlı ve tam öğrenme gerçekleştirilir. Bilgisayar destekli öğretimin eğitim kurumlarında kullanılmasının başlıca sebeplerini Özdemir (2006) aşağıdaki şekilde özetlemiştir:

1. Öğretimin kalite ve etkinliğinin artırılması,
2. Araştırma, öğretim vb. aktivitelerin düzenlenmesinde yaşanan zaman sorunlarının aşılması,
3. Derslerin çekiciliğinin artırılması,
4. Farklı önbilgilere sahip çok sayıda öğrenciye ulaşma gerekliliği,
5. İçeriği farklı biçimlerde sunarak erişim olanaklarını artırma,
6. Esnek bir öğrenme ortamı yaratma,
7. Yeni teknolojik gelişmelere ayak uydurma.

Bilgi teknolojisindeki hızlı gelişmeler iletişim teknolojisindeki değişimlerin de başlıca faktörlerinden birini oluşturmakta ve insanların tüm yaşam ve çalışma koşullarını etkilemektedir. İnsanlar da hızla gelişen teknolojiyle paralel olarak daha iyi ve gelişmiş eğitim olanaklarını arzulamaktadırlar. Bu yüzden de artık bilgisayarların dışında başka teknolojik ürünler de eğitim sektörünün içinde kendilerine yer bulmaya başlamışlardır.

Cep telefonları tüm teknolojik cihazlar içinde en popüler olanıdır ve gençlerin hayatında önemli bir yere sahiptir. Bu kadar geniş çapta kullanım ağına sahip olan cep telefonları taşınabilirlik, kolay ulaşılabilirlik ve kişiselleştirme özellikleri sayesinde öğrenme ortamları için de cazip hale gelmiştir (Saran, Çağıltay ve Seferoğlu, 2008). Cep telefonları insanlar arasında iletişimi sağlama özelliğinin ötesinde kullanım alanı bulmuştur. Oldukça küçük boyutları cep telefonlarını sürekli yanımızda taşıyabileceğimiz birer bilgisayar konumuna getirmiştir. Günlük hayatta kullandığımız bilgisayarlar gibi, cep telefonları da öğrenme süreci için kullanılmaya başlanmıştır. Prensky (2005), Amerika gibi bazı ülkelerde İngilizce öğrenme amaçlı cep telefonu kullanımının yasaklanmaya çalışılmasına karşın Çin, Japonya ve Almanya gibi ülkelerde kullanıldığını vurgulamıştır. Aslında cep telefonları öğrencinin öğrenme sürecine katkıda bulunacak birer öğrenme aracı haline getirilebilir ve öğrencilerin bilgi ve becerilerinin artırılmasını sağlayabilecek bir araca dönüştürülebilir. Cep telefonlarını da diğer iletişim araçları gibi öğrenme aracı olarak kullanmak ayrıca eğitim-öğretime esneklik ve yaratıcılık kazandıracaktır (Prensky, 2005). Öğrenciler çok değişik yollarla bilgiyi alıp işlevsellik kazandırabilir.

Yurt dışında son yıllarda bu konuyla ilgili çalışmalar olmasına rağmen ülkemizde yapılan araştırmaların sayısı sınırlıdır. Bu yüzden de cep telefonunun yabancı dil öğretimindeki etkinliğinin anlaşılabilmesi için bu alanda daha fazla deneysel çalışmalar yapılması gerekmektedir. Bu bağlamda bu araştırma cep telefonundan yabancı dil öğreniminin etkinliğini belirleme açısından önem taşımaktadır.

Problemin Tanımı

Niazi (2007), günümüz eğitim sisteminde geleneksel ve uzaktan eğitim olmak üzere iki tür eğitimin varlığını vurgulamaktadır. Geleneksel eğitimde öğrenciler öğretmen tarafından kontrol edilen bir sınıf ortamında belirli bir zaman dilimi ve müfredat içerisinde öğrenimlerini görürler. Geleneksel eğitimin aksine uzaktan eğitimde ise belirli bir sınıf ortamı ve sınırları belirlenmiş zaman aralıkları çoğunlukla yoktur. Öğretmen ve öğrenciler istedikleri kadar zaman harcayarak bilgi alışverişinde bulunabilirler ya da teknolojiyi kullanarak gerçek zamanlı iletişim kurabilirler. Uzaktan eğitim sisteminde öğretmen öğrenciden fiziksel olarak çoğu zaman ayırdır. Odak noktasında öğretimin bireyselleştirilmesi yatmaktadır.

Keegan (2005)'a göre uzaktan eğitimin günümüzde en yaygın kullanım alanı internet üzerinden verilen ve e-öğrenme olarak adlandırılan formatıdır. E-öğrenme, eğitim ve öğretimin elektronik ortamda ve internet ağıyla yapılmasıdır. Sınıf ortamının dışına çıkarak eğitim masraflarının azalmasında önemli rol oynar ve her an her yerde eğitim yapılmasına olanak sağlar.

Bilim ve teknolojideki gelişmelerle beraber değişen dünya şartları ülkelerin birbirleriyle ilişkilerini artırmıştır. Bu durumun sonucu olarak da siyasi ve kültürel ilişkiler kurulmuş ve bu ilişkilerin sürekliliğinin sağlanması amacıyla da uluslar arası ortak dillerin bilinmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Türkiye sürekli olarak ilerleme hedefine sahip olduğu için Türk eğitim sistemi içinde yabancı dil eğitime verilen önem giderek artmıştır. Bunun sonucunda da hem ortaöğretimde hem de yükseköğretimde yabancı dille eğitim veren eğitim kurumları açılmıştır (Çelebi, 2006). Yüksek öğretim kurumlarının birçoğunda eğitim-öğretimin bir kısmı ya da tamamı yabancı dilde yapılmaktadır. Ünal (2006)'a göre yabancı dil edinimine yönelik araştırma ve uygulamalarda her zaman çok ilgi çekmese de sözcük öğreniminin dil öğrenmede merkezi bir kavram olduğu kabul edilmektedir. Fakat çoğunlukla öğrencilerin kendilerini yabancı dilde ifade etmekte zorlandıkları ve yıllar boyu yabancı dil eğitimi almalarına rağmen dili kullanmada yetersiz kaldıkları gözlemlenmektedir. Bu durumun temel sebeplerinden birisi de sözcük bilgisi konusunda eksik olmalarıdır. Sözcük bilgisi, yabancı dil öğrenmek için başlıca

koşullardan birisidir. Bu yüzden yabancı dilde sözcük öğrenme konusundaki verimi ve etkinliği artırmak için etkin çaba sarf edilmektedir.

Yabancı dile verilen önemle beraber bilgi ve iletişim teknolojilerinin de gün geçtikçe gelişmesi öğretim etkinliklerinde yeniliklere gidilmesine yol açmıştır. Yeni bilgi teknolojilerinin yabancı dil derslerinde kullanımı ve bu teknolojilerin nasıl daha etkin ve ilgi çekici bir şekilde aktarılabilceğine ilişkin yeni çağdaş yollar aranmaya başlanmıştır. Mobil teknolojiler ve cihazlar da bu noktada önem kazanmaya başlamıştır. Özellikle yabancı dil öğrenme konusunda yapılan çalışmalara paralel olarak kablosuz ve mobil teknolojilerdeki gelişmelerle beraber Kişisel Dijital Yardımcılar (Personal Digital Assistant-PDA), tablet ve masaüstü bilgisayar ve cep telefonları gibi mobil araçlar büyük önem kazanmaya başlamıştır. Çünkü bu araçlar e-öğrenme sürecine büyük avantajlar sağlamış ve öğrenmeyi engelleyici faktörlerden öğrenme zamanı ve yeri konusunda yaşanan sıkıntıları ortadan kaldırmıştır (Chen-Chung, 2008).

Quinn (2000)'e göre geleneksel öğrenme ve uzaktan öğrenmeden sonra ortaya çıkan üçüncü tür, mobil öğrenme (m-öğrenme)'dir. M-öğrenme bilgi ve iletişim teknolojisinin kullanımı yoluyla desteklenen e-öğrenmeyle küçük, taşınabilir ve kablosuz iletişim araçlarının kullanıldığı öğrenmenin kesişme noktasındadır. Quinn (2000), m-öğrenmenin bir gün zaman ve mekândan bağımsız olarak gerçekleşeceğini ve zengin içerikli, güçlü işlemcilerin oluşturacağı taşınabilir bilgisayarlarla yapılacağını iddia etmiştir. 2007'de elde edilen verilere göre yaklaşık 3 milyar kayıtlı cep telefonu vardır. Oysaki bilgisayar kullanıcılarının 2010'da ulaşacağı rakamın yaklaşık 1 milyar olması beklenmektedir (Reardon, 2007). Sonuçta, cep telefonu kullanan insan sayısının bilgisayar kullanan insan sayısından daha fazla olduğu anlaşılmaktadır. Taşınabilirliği, boyutu ve ağırlığı sebebiyle cep telefonları yaygın olarak kullanılmaktadır. Sesli arama, mesajlaşma, internet kullanımı, fotoğraf-video çekimi, müzik dinleme, veri depolama gibi iletişim ve eğlence aracı olarak kullanılmasının yanı sıra cep telefonları öğrenme aracı olarak da kullanılabilir. İletişim kurma işlevinin yanında cep telefonları ayrıca değişik veri ve video-resim-müzik gibi multimedya özellikleri, interaktif oyunlar, bilgiye kolay erişim imkânları

(yol haritası, seyahat bilgisi, e-mail, vb.) barındırmaktadır (Collins, 2005). Bu gibi özellikleriyle beraber cep telefonları öğrenim için zengin bir kaynak olarak kullanılabilir.

Cep telefonu yoluyla öğrenme, öğrenci için değişik öğrenme olanakları sunabilir. Öğrencinin bu yolla herhangi bir öğrenme planına bağımlı kalmasına gerek kalmaz ve öğrenci tamamen öğrenme sürecine odaklanabilir (Kukulska-Hulme, 2009). McNicol (2004), 10 milyon Japon öğrencinin cep telefonu ya da diğer taşınabilir cihazlarla (tablet bilgisayar ve PDA) öğrenim gördüğünü belirtmektedir. Naismith v.d. (2004)'ne göre mobil teknolojiler; oyunlar, gerçek yaşam deneyimleri, bilgi paylaşımı, öğrenme sürecinde kayıt tutma ve kaynakların koordinasyonu yoluyla anında dönüt ve pekiştirme sağlamaktadır. Yabancı dil öğreniminde cep telefonunun kullanılmasıyla ilgili araştırmalar henüz yeni olsa da klasik dil öğrenme stratejilerine alternatif olmaları açısından sürece olumlu etkileri mevcuttur. Cep telefonundan sözcük öğrenimiyle ilgili yapılan bu çalışma da, ülkemizde mobil öğrenme sürecinin öğrenciler üzerindeki etkisini gösterecek ve ileride yapılacak çalışmalara öncülük edecektir.

Bu bağlamda bu çalışma, cep telefonundan İngilizce sözcük öğreniminin ve sözcük kartlarının kullanımının öğrencilerin sözcük öğrenme düzeyleri üzerindeki etkililiğini incelemek amacını taşımaktadır.

Araştırma Problemi

Araştırmanın temel amacı cep telefonlarındaki sözcük öğrenme programlarının ve sözcük kartlarının kullanımının öğrencilerin İngilizce sözcük öğrenme düzeyleri üzerindeki etkilerini incelemektir.

Alt Problemler

1. Cep telefonlarındaki sözcük öğrenme programını kullanan öğrencilerin İngilizce sözcük öğrenme düzeylerinde çalışma öncesi ve sonrasında fark var mıdır?

2. İngilizce sözcük öğrenme amaçlı sözcük kartları kullanan öğrencilerin İngilizce sözcük öğrenme düzeylerinde çalışma öncesi ve sonrasında fark var mıdır?
3. Öğrencilerin cep telefonlarındaki sözcük öğrenme programlarını kullanmaları sonucu elde ettikleri kazanım puanları ile İngilizce sözcük öğrenme amaçlı sözcük kartlarını kullanmaları sonucunda elde ettikleri kazanım puanları arasında bir fark var mıdır?
4. Cep telefonlarındaki sözcük öğrenme programlarını kullanan öğrencilerin cep telefonu ile İngilizce sözcük öğrenme konusundaki görüşleri nedir?

Varsayımlar

1. Deney ve kontrol gruplarındaki öğrenciler ölçme araçlarındaki soruları samimiyetle cevaplandırmışlardır.
2. Uygulama aşamasında kontrol altına alınamayan değişkenler deney ve kontrol grupları öğrencilerini eşit düzeyde etkilemiştir.
3. Araştırmada kullanılan testlerin geçerliliğini belirlemede görüşlerine başvuru uzmanların kanıları yeterlidir.
4. Araştırmanın uygulama sürecinde, deney ve kontrol gruplarındaki öğrenciler arasında araştırmanın sonuçlarını etkileyecek bir etkileşim olmamıştır.
5. Öğrencilerin cep telefonu kullanım bilgisi yeterli sayılmıştır.

Sınırlılıklar

Her araştırma belli sınırlılıkları içermektedir,

1. Bu araştırma, Batı Karadeniz bölgesindeki bir devlet üniversitesinin Yabancı Diller Hazırlık Okulu'nda öğrenim gören hazırlık sınıfı öğrencilerinden elde edilen veriler ile sınırlıdır.
2. Bu araştırma, deney ve kontrol gruplarında eşit olmak üzere toplam 6 haftalık uygulama süreci ve bu süreçte elde edilen veriler ile sınırlıdır.

3. Bu araştırma, örneklem grubundaki 60 katılımcı öğrenci ile sınırlıdır. Araştırmaya katılan öğrencilerin İngilizce sözcük bilgileri arasında anlamlı bir farklılığın bulunmadığı kabul edilmiştir.

Tanımlamalar

Bilgisayar Destekli Dil Öğrenimi (BDDÖ): Yabancı dil öğrenimi sürecinde öğrencilerin, bilgisayarda programlanan dersler yoluyla bir konu ya da kavramı öğrenmek amacıyla etkileşimde bulundukları, öğretmenin rehber, bilgisayarın ise ortam rolünü üstlendiği etkinliklerdir.

E-öğrenme: Elektronik ortam aracılığı ile yapılan öğrenmedir.

Geleneksel-eğitim: Öğretmenin sınıfta her şey olduğu, farklı öğretimsel işler ve taktiklerin kullanılmadığı, düz anlatım ve ezberci tekniğin kullanıldığı, öğrencinin çok az etkileşim içinde olduğu eğitim sistemidir.

İnternet Destekli Dil Öğrenimi (İDDÖ): İnternet Destekli Dil Öğrenimi (İDDÖ), uzaktan eğitimin bir çeşidi olup, ders materyalinin öğrenciye aktarılmasında internet teknolojilerinin kullanıldığı bir öğretim sistemidir.

İşbirlikçi öğrenme: Öğrencilerin sınıf ortamında karma gruplar oluşturarak, ortak bir amaç doğrultusunda, akademik bir konuda birbirlerinin öğrenmelerine yardımcı oldukları, genelde grup başarısının değişik yollarla ödüllendirildiği, küçük grupların öğretimsel kullanımına dayalı öğrenme yöntemidir.

Mobil Destekli Dil Öğrenimi (MDDÖ): MDDÖ, yabancı dil öğrenimi süresince öğrenme ihtiyaçlarını PDA'ler, cep telefonları veya mp3 çalarlar gibi mobil araçlar yardımıyla karşılamayı düşünen bir uzaktan eğitim modelidir..

M-öğrenme: Eğitim ihtiyaçlarını PDA'ler, cep telefonları veya mp3 çalarlar gibi mobil araçlar yardımıyla karşılamayı düşünen bir uzaktan eğitim modelidir.

Sözcük kartı: İngilizce' de flashcard olarak adlandırılan bu sözcük öğrenme yönteminde sınıf içi aktivitelerde ya da ders dışı zamanlarda deste halindeki kartların bir yüzünde İngilizce sözcükler, diğer yüzünde de sözcüklerin Türkçe anlamları

bulunur. Yeni sözcükler öğrenmek isteyen kişiler aralıklı tekrar yoluyla sözcükleri bu destelerden görerek ezberlerler.

Uzaktan eğitim: Uzaktan eğitim, geleneksel öğrenme-öğretme yöntemlerindeki sınırlılıklar nedeniyle sınıf içi etkinliklerin yürütülme olanağı bulunmadığı durumlarda eğitim çalışmalarını planlayanlar ve uygulayanlar ile öğrenenler arasında iletişim ve etkileşimin özel olarak hazırlanmış öğretim üniteleri ve çeşitli ortamlar yoluyla belli bir merkezden sağlandığı bir eğitim yöntemidir.

1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Giriş

Bu bölümde yabancı dil konusunda yapılan araştırmalar ışığında yabancı dil öğrenmenin önemi, İngilizce sözcük öğrenimi, eğitimde teknolojinin kullanılışı, mobil destekli öğrenmenin tanımı, tarihsel gelişimi, ilkeleri ve uygulama sürecine aktarılması konusunda bilgiler verilmiştir. Daha sonraki kısımlarda ise mobil destekli öğrenmenin yabancı dil öğreniminde uygulanışı konusu üzerinde durulmuş ve konu ile ilgili araştırmalar sunulmuştur.

1.2. Yabancı Dil Öğrenmenin Önemi

İletişim insanlar için en önemli ihtiyaçlardan birisidir. İnsanlar başarılı bir iletişim yaşamak için ortak bir koda ihtiyaç duyarlar ve bu da aynı dili konuşmalarıyla gerçekleşir. Dil, insanlar arası etkileşimi sağlayan temel araçtır. Bu etkileşimi genişletmek ve toplumlar arası ilişkileri ilerletmek için insanlar anadillerinin yanı sıra başka bir dili de öğrenme ihtiyacı duyarlar.

İnsanlar farklı amaçlar için yabancı dil öğrenirler. Yabancı edebî eserleri ya da bilimsel yayınları takip etmek isteyen, yabancı dil yeterliliğine sahip olup mesleki anlamda kendini geliştirmek isteyen ya da ticari ilişkilerini yurtdışı bağlantılarıyla güçlendirmek isteyen kişiler yabancı dil öğrenmek ihtiyacı duyarlar. Bir kişi yabancı dil konusunda yeterliliğe sahip olduğu zaman değişik kültür, alışkanlıklar ve yaşam tarzına sahip olan başka bir dünyaya girme imkânına sahip olur. Yeni bilgilere farklı ve çeşitli kaynaklardan ulaşabilir ve o bilgilere yabancı dilde ulaştığında, onu kendi dili ve kültüründeki bilgilerle kıyaslama şansına sahip olur. Ayrıca bir yabancı dil öğrenildiğinde kişinin kendi anadilinin değerini ve kimliğini anlaması daha kolay olmaktadır.

Avrupa Birliği'ne üye ülkelerin yabancı dil öğrenmeye verdikleri önem araştırıldığında yabancı dil öğrenimine ilköğretim seviyesinde başladıkları görülmektedir (Tok ve Arıbaş, 2008). Örneğin, Danimarka eğitim sisteminde öğrenciler 9 yaşında, İspanya ve Yunanistan'da 8 yaşında, Almanya, Belçika ve

İtalya’da ilköğretim birinci sınıfta yabancı dil öğrenmeye başlarlar. Lüksemburg, Hollanda ve Norveç’te ise öğrencilerin zorunlu yabancı dil öğrenimine başlama yaşları 10’dur (Language Education., n.d.).

Ülkemizde ‘Sekiz Yıllık Zorunlu Eğitim’in yürürlüğe konulmasından sonra ilköğretim birinci kademesine 4. ve 5. sınıflarda haftada 2 saat yabancı dil dersi getirilmiş ve 2006 yılında yapılan bir düzenlemeyle bu derslere sınıf öğretmenleri yerine yabancı dil öğretmenlerinin girmesi sağlanmıştır (Yabancı Dil Eğitimi Ve Öğretimi Yönetmeliği, n.d.).

Üniversitelerdeki yabancı dil öğretiminin temel amacı öğrencinin alanıyla ilgili bilimsel yayınları okuyabilmesi, değerlendirebilmesi ve gerektiği takdirde yabancı dilde bilimsel yazı yazabilmesidir. Kocaman (1983)’a göre üniversitelerde yabancı dil öğretiminde iki amaç vardır:

1. Akademik: Öğrencinin okuduğunu anlayabilmesi ve bir kaynağa başvurup buradaki bilgilerden yararlanabilmesini sağlamak.
2. Mesleki: Meslekte işine yarayabilecek bilgi edinebilmesini sağlamak.

Bu amaçların etkili bir biçimde öğretime yansması için amaçların birleştirilmesi gerekmektedir (Birdal, 2005).

Uluslararası alanda bilim yapabilmek için yabancı dil öğrenmek bir gerekliliktir. Bilim üretmenin yanı sıra üniversitelerin uluslararası nitelik kazanması için çeşitli ülkelerden yabancı öğrencilerin ülkemize gelmesi sağlanabilir, kendi öğrencilerimizi de yurtdışındaki üniversitelere gönderebiliriz. Ayrıca dış dünyaya açılarak iyi seviyede yabancı dil bilmek için yabancı dil öğretim dili olarak kullanılabilir.

Gömleksiz (1993) ’in, Fırat Üniversitesi’nde yürütülen yabancı dil öğretiminin istenilen seviyede olup olmadığını belirlemek ve değilse sebeplerini ve çözüm yollarını bulmak amacıyla gerçekleştirdiği araştırmasında, yabancı dil öğretiminde ortaya çıkan eksiklikleri:

1. Öğrencinin üniversiteye başlamadan önce edindiği yabancı dilin niteliği,
2. Öğrencinin ana dili,
3. Öğrencinin yabancı dile ve bu dilin konuşulduğu kültüre karşı tutumu,
4. Öğrencinin dil öğrenme yeteneği,
5. Öğrencinin yabancı dil öğrenmeye karşı isteği,
6. Yabancı dil öğretimindeki yöntemler olarak belirlemiştir.

1.3. Yabancı Dil Öğreniminde Sözcük Bilgisinin Önemi

Sözcükler bir dili oluşturan yapıtaşlarıdır. Sözcüklerin bir araya gelmesiyle dil oluşmaktadır. Toplumun ihtiyaç duyduğu ve mevcut dilin bile yetersiz kaldığı anlarda yeni sözcükler türetilir ve dilin parçası haline gelirler (Şener, 2003). Sözcük öğretimi dil öğretiminin vazgeçilmez bir parçası olmasına rağmen öğretmenler kapsamlı sözcük öğretiminin iletişime olan yararı konusuna gereken önemi vermekte sınırlı kalmaktadırlar. Richards ve Renandya (2002) sözcük öğretimine yabancı dil eğitim programlarında çok az önem verildiğini ve çoğu ders kitabı ve dil programında gerektiği kadar yer verilmediğini belirtmişlerdir. İnsanın kendi anadilinde bile kimi zaman yeni sözcükler öğrenmesi ya da eski sözcüklere yeni anlamlar yüklemesi olasıdır (Thornbury, 2002).

Sözcük kullanımı yazı dilinde konuşma diline göre daha fazladır. Bu yüzden sözcük öğrenmek, yabancı dil öğrenen bir kişinin cümleler oluşturup farklı yapılar kurabilmesi ve iletişimsel becerilerini geliştirebilmesi için önemlidir. Yabancı dil öğreniminde sözcüklerin çok büyük önemi vardır. Kişi ne kadar dilbilgisi becerisine sahip olursa olsun, sözcük bilgisi yetersiz ise iletişim kurma konusunda büyük güçlük çeker (Genç, 2004).

Sözcük öğretiminin en önemli amaçlarından birisi öğrenilen dilde duygu ve düşünceleri yazılı ve sözlü olarak ifade edebilmektir. İyi bir iletişim için en önemli koşullardan biri konuşmacıların iyi bir sözcük bilgisine sahip olmalarıdır. Aksi takdirde iletişimde sorunlar meydana gelebilir. Dil bilgisi yetersiz olan bir kişi

sözcükleri kullanarak iletişim kurabilir ama sözcük dağarcığı yetersiz kalan bir kişinin çevresiyle sağlıklı bir iletişim kurması zordur. Sözcük öğretimi dört temel beceri (okuma, yazma, dinleme ve konuşma) üzerinde büyük etkiye sahiptir (Mehring, 2005). Öğrencilerin bu dört temel beceride yaşadıkları problemlerin en önemli nedenlerinden birisi sözcük dağarcıklarının eksik olmasıdır. Öğrencinin karşısına çıkan bir parçadaki sözcükleri bilmesi o parçayı daha iyi anlamasına yardımcı olmaktadır. Başarılı öğrenciler kendi ana dillerine hâkim olup kolaylıkla iletişim kurmalarına rağmen yabancı dildeki sözcük bilgileri yetersiz ise okuduklarını anlamalarında sorunlar yaşayabilirler (Laufer, 1997).

Öğretme stratejileri ve öğrenci tutumuyla paralel olarak değişkenlik gösterebilen sözcük öğretimi süreci öğrencinin düzenli biçimde sözcüklere çalışmasını gerektirir (Mehring, 2005). Texas Üniversitesi Öğrenci Öğrenmelerine Yardım Merkezi (SLAC) (2002) tarafından sözcük öğreniminde dikkat edilmesi gereken on yol şöyle özetlenmiştir:

- Yabancı dilde bol okuma yapmak,
- Sözcük becerilerini içerik yardımıyla geliştirmek,
- Öğrenilen sözcükleri yeni cümleler içerisinde kullanmak,
- Yeni öğrenilen sözcüklerle daha önce öğrenilenleri ilişkilendirerek hafızaya yerleştirmek,
- Hafıza teknikleri yardımıyla sözcükleri kodlayarak öğrenilen sözcükleri kalıcı hale getirmek,
- Sözlük kullanarak anlamı bilinmeyen sözcükleri pekiştirmek,
- Bulmaca gibi sözcük oyunlarını kullanmak,
- Sözcük listeleri oluşturmak.

1.3.1. Sözcük Öğrenme Teknikleri

Sözcük öğretimi yabancı dil öğrenen bir kişi için en önemli unsurlardan birisidir. Zimmerman (1997) sözcüklerin dilin merkezinde olduğunu ve dil öğretimi ve öğreniminde vazgeçilemez unsurlar olduğunu belirtir. İnsanlar arası iletişimde sözcüklerin önemi düşünüldüğünde sözcük öğretimine ayrı bir önem verilmesi gerektiği daha iyi anlaşılır. Özellikle yabancı dil öğrenenler için sözcükleri anlamlandırmak ve onları hafızada tutmak zor bir süreçtir. Bu yüzden sözcük öğrenme teknikleri sözcüklerin anlamlarını keşfetmek ve onları hafızada tutmak için çok önemlidir. Sözcük öğrenme tekniklerinden bazıları şunlardır:

- a. Çağrışım (bilinmeyen sözcüğün anlamıyla ilgili ipucu veren başka sözcükler bulma),
- b. Sözcük yapısının analizi (ön ek, sözcük kökü ve son ek),
- c. Kökteş farkındalık (bilinmeyen sözcüğün kökeniyle aynı kökende olan başka sözcükler bulma),
- d. Sözlük aktiviteleri,
- e. Sözcük anlamlarını tartışmak,
- f. Sözcük kartı kullanmak,
- g. Oyunlar,
- h. İllüstrasyon, çizimler ve gerçek hayatla alakalı objeler,
- i. Birlikte kullanılan sözcükleri eşleştirmek,
- j. Hafıza araçları,
- k. Sözcük grubu tabloları (isim, sıfat, zarf, vb),
- l. Eş anlamlılar ve zıt anlamlıları bulmak,
- m. Resimlerle eşleştirmektir (Genç, 2004).

Sözcük öğretme teknikleri arasında yaygın olarak kullanılanlardan birisi sözcük kartlarıdır. Sınıf içi aktivitelerde ya da ders dışı zamanlarda yaygın olarak kullanılan bu teknikte deste halindeki kartların bir yüzünde İngilizce sözcükler, diğer yüzünde de

sözcüklerin Türkçe anlamları bulunur. Yeni sözcükler öğrenmek isteyen kişiler aralıklı tekrar yoluyla sözcükleri bu destelerden görerek ezberlerler. Yeni sözcüklerin öğrenilmesine yardımcı olan sözcük kartları aktif hatırlamayı sağlar ve sözcüklerin düzenli tekrarı halinde sözcükler zihinde kalıcı hale gelir (Flashcard, n.d.).

Her ne kadar sınıf içi aktivitelerde dil bilgisi geniş bir yer kaplasa da yabancı dil öğretmenleri kaçınılmaz olarak sözcük öğretimine yer vermek zorundadırlar. Burada sadece bir kısmı verilen sözcük öğretme tekniklerini öğrencilerin kendi seviye ve beklentilerine göre şekillendirerek uygulamaları, iletişimsel becerilerini artırmaları ve öğrenme sürecini aktif kılmaları bakımından önemlidir. Bu bağlamda bu tez çalışmasında, sözcük öğretme teknikleri içinde öğrenciler tarafından yaygın olarak kullanılan sözcük kartı kullanımı seçilmiştir.

1.4. Teknoloji ve Yabancı Dil Öğrenimi

Yabancı dil eğitimi özellikle 21. yüzyıla girilmesiyle beraber teknolojinin de eğitim sürecine dâhil olmasıyla daha fazla gelişme göstermiştir. Teknolojik gelişmeler neticesinde eğitim-öğretim ortamına giren her yenilik hem öğretmen hem de öğrencinin sürekli kendini yenilemesini zorunlu kılmıştır. Hem öğretim ortamını daha da ilgi çekici hale getirmek hem de öğrenmeyi sınıf dışına taşımak amacıyla bilgisayarlar ve sonrasında da cep telefonları ve PDA'ler gibi daha ergonomik cihazlar eğitim-öğretim sürecinde kullanılmış ve teknolojik gelişmelerle beraber her geçen gün daha etkili şekilde kullanılmaya başlanmıştır.

Günümüzde geleneksel ve uzaktan eğitim olmak üzere iki tür eğitim uygulanır. Klasik eğitimde öğrenciler belli bir yer ve zamanda önceden belirlenmiş bir müfredat dâhilinde öğretmenler tarafından eğitilirler. Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına dayanan bu eğitimde öğrenciler şu anki ve önceki bilgilerine dayalı olarak yeni bilgiye ulaşırlar (Çavuş ve İbrahim, 2009). Geleneksel eğitimin aksine uzaktan eğitimde ise belirli bir zaman ve sınıf kısıtlaması olmadan teknolojiden yararlanan öğretmen ve öğrenci yazılı veya elektronik araçları kullanarak kendi eğitim-öğretim ortamlarında iletişim kurarlar. Teknolojideki gelişmeler neticesinde geleneksel eğitim yerini yavaş yavaş uzaktan eğitime bırakmaya başlamıştır (Shih, 2007). Günümüzde başarısı kanıtlanmış bu sistemle bilgisayar destekli öğrenme, internet

destekli öğrenme, mobil destekli öğrenme gibi birçok kavram ortaya çıkmıştır (Niazi, 2007).

1.4.1. Bilgisayar Destekli Dil Öğrenimi

Günümüzde her tür bilgiye en kısa yoldan ulaşmayı sağlayan bilgisayarlar geleneksel öğrenme sürecinin içerisine hızla girmişlerdir ve günümüzde yabancı dil öğreniminde de yaygın olarak kullanılmaktadır. Bilgisayar Destekli Dil Öğrenimi (BDDÖ)'nde bilgisayarlar dil öğrenmeye yardımcı olan araçlar olarak kullanılırlar. BDDÖ fikri ilk olarak 1960'larda ortaya çıkmış ve daha sonrasında 1970'lerde Amerika Birleşik Devletleri'nde konuyla ilgili ilk çalışmalar yapılmaya başlanmıştır (Demirel, 2000). BDDÖ' de dersin özel amaçlarına göre belirlenmiş ya da tasarlanmış bir yazılım ya da program aracılığıyla öğrenciler yabancı dil öğrenme imkânı bulurlar.

Murphy (2000)'ye göre Bilgisayar Destekli Dil Öğrenimi'nde kullanılan yaklaşımlar şunlardır:

1. Davranışçı Yaklaşım
2. Bilişsel Yaklaşım
3. İletişimsel Yaklaşım
4. Bütünleyici Yaklaşım
5. Karma Yöntem

1.4.1.1. Davranışçı Yaklaşım (Behavioristic Approach)

Murphy (2000) bu yaklaşımın 19. yy ortalarında yaygın olarak kullanıldığını ifade etmiştir. Bu yaklaşımda bilgisayar bir araç olarak öğrenilmesi gereken konuyu öğrenciye sunar. Tekrar alıştırmalarının sıklıkla kullanıldığı bu yaklaşımda bilgisayar öğretmenin rolünü üstlenmektedir.

1.4.1.2. Bilişsel Yaklaşım (Cognitive Approach)

İşitsel-dilsel yöntemin davranışçı özelliklerine bir tepki üzerine ortaya çıkan bu yöntemle beraber öğrencilere dil becerileri ana dillerindeki gibi yabancı dil

öğrenmelerini sağlayarak kazandırılmaya çalışılır. Yaratıcılık ve anlamlı öğrenme bu yaklaşımla ön plana çıkmıştır (Murphy, 2000).

1.4.1.3. İletişimsel Yaklaşım (Communicative Approach)

İletişimsel Yaklaşımı savunan araştırmacılar daha önceki yaklaşımların iletişimsel amaçlara çok fazla önem vermediğini ifade ederek dil öğretiminin başlıca amaçlarından birinin de iletişim becerisini geliştirmek olduğunu savunurlar ve dinleme ve okuma becerileri üzerinde dururlar (Moras, 2001).

1.4.1.4. Bütünleyici Yaklaşım (Integrative Approach)

1990'larda ortaya çıkan bu yaklaşım multimedya ve interneti merkezine alır ve yabancı dil öğreniminde animasyonlar, resimler, video ve grafiklerin kullanımının öğrenim sürecini zenginleştireceğini savunur (Moras, 2001).

1.4.1.5. Karma Yöntem (Mixed Method)

Karma yöntem diğer yaklaşımlardan birisinin uygulandığı durumlarda uygulanan yaklaşımın yetersiz kalması halinde diğer yöntemleri kullanmak amacıyla oluşturulan yöntemlerin karmasıdır. Karma yöntemin nitelikleri ortamdaki farklı amaç ve durumlara göre değişkenlik gösterebilir (Tosun, 2006).

1.4.2. İnternet Destekli Yabancı Dil Öğrenimi

İnternet Destekli Yabancı Dil Öğrenimi temelini Bilgisayar Destekli Yabancı Dil Öğrenimi'nden alır. İnternetin ortaya çıkmasıyla beraber 1990'lı yıllarda İnternet destekli öğrenim de yaygınlaşmaya başlamıştır.

İnternet Destekli Yabancı Dil Öğrenimi, alıştırma yapmak için kullanılırsa davranışçı yaklaşımdan faydalanır. Eğer problem çözme aracı olarak kullanılırsa bilişsel yaklaşımdan, iletişim ve proje yapmak için kullanılırsa yapısalci yaklaşımdan faydalanır (Akar, 2008).

1.4.3. Mobil Öğrenme

Son zamanlarda mobil teknolojilerde ve mobil cihazlarda gözle görülür bir gelişme gözlenmiştir. Bu hızlı gelişim sonucu elektronik hizmetler yerini yavaş

yavaş mobil hizmetlere bırakmaya başlamıştır. Cep telefonları her yerde bulunabildikleri ve yüksek maliyetli olmadıkları için sayıları her geçen gün artmaktadır. Birleşmiş Milletler Telekomünikasyon Ajansının verilerine göre, 2010 yılında cep telefonu kullanan abonelerin toplam sayısının 4 milyara ulaşması bekleniyor. Bunun yanında bilgisayar kullanıcılarının sayısının ise 1 milyar civarında olduğu tahmin ediliyor (Brown, 2008). Taşınabilirliği, boyutları ve ağırlığı sebebiyle cep telefonları insanlar tarafından talep görmektedir. Aynı zamanda mesaj gönderme, Internet kullanımı, fotoğraf ve video çekebilme özelliği, müzik dinleme ve veri depolama özelliği gibi sayısız özelliği sayesinde hem iletişim hem de eğlence açısından kullanıcılarına geniş imkânlar sağlamaktadırlar. Bunca özelliğinin yanı sıra bilim adamları cep telefonları için yeni uygulamalar ve kullanım alanları oluşturmaya devam etmektedir. Örneğin Japonya'da cep telefonu şirketleri müşterilerine deprem için anında uyarı sistemleri geliştirmişlerdir. Ayrıca Sri Lanka'da cep telefonları sinyalleriyle Tsunami mağdurlarının izleri sürülmektedir. Sağlık alanında ise biyolojik sensörlerin vücuda takılması ve kişinin sağlık durumunun bu sensörler yoluyla izlenmesini amaç edinen araştırmalar yapılmaktadır (Niazi, 2007). Bütün bu değişimler ve gelişmeler artık mobil bir çağda olduğumuzun göstergesi niteliğindedir.

2000 yılında Sharples'ın kişisel mobil teknolojilerdeki yeni tasarımlar üzerine yaptığı çalışma mobil öğrenmeyle ilgili yayınlanmış ilkler arasındadır (McConatha, Praul ve Lynch, 2008). Mobil öğrenme (m-öğrenme) yüz yüze, uzaktan ya da internet yoluyla gerçekleştirilir (Chinnery, 2006). M-öğrenme ile cep telefonu gibi mobil cihazlar öğrenme ortamı içinde kullanılır. Cep telefonları, akıllı telefonlar ve PDA'ler mobil cihazlar olarak kabul edilirler. M-öğrenmeyle ilgili üzerinde anlaşılmış bir tanım yoktur. Çünkü m-öğrenme üzerine yapılan araştırmalar sıklıkla alandaki gelişmeler de giderek hızlanmakta ve devamlı yenilikler yaşanmaktadır (Kukulska-Hulme, 2009). M-öğrenmeyle ilgili yaygın olarak kullanılan bir tanım şöyledir:

“Mobil öğrenme; öğretim ve öğrenimde PDA’ler, cep telefonları, dizüstü ve tablet bilgisayarlar gibi taşınabilir ve avuç içi cihazların kullanımını ifade eder.” (Niazi, 2007)

Vinci ve Cucchi (2007)’ ye göre m-öğrenme ile öğrenciler günlük hayatın içinde öğrenmeyi daha cazip, motive edici ve ilginç şekilde gerçekleştirirler. Bilgisayar ve İnternet Destekli Öğrenme’ den mobil öğrenmeye geçişin nedenlerini kavramak için dünyadaki mobil cihaz kullanım rakamlarını incelemek fikir oluşturmada yardımcı olacaktır. 2008 verilerine göre dünyada 2,8 milyar cep telefonu kullanıcısı varken internet kullanıcılarının sayısı 700 milyondur. 2010’da cep telefonu kullanıcılarının sayısının 4 milyarı bulacağı tahmin edilmektedir (Brown, 2008). Sayısal veriler incelendiğinde m-öğrenmenin eğitim amaçlı kullanımında bir artış olduğu gözlemlenmektedir.

M-öğrenmeyle ilgili çalışmalar temel olarak altı teori temelli aktivite kategorisine ayrılır (Naismith, v.d., 2004). Bunlar kısaca şöyledir:

- a) Davranışçı (Behaviourist): Öğrencinin gözlemlenebilir aktivitelerindeki değişiklik olarak öğrenmeyi teşvik eden aktivitelerden oluşur. Mobil teknolojilerde ise cep telefonlarından kısa mesajlar yoluyla öğrencinin bilgisini ölçmek ve gerekli dönütü yine kısa mesajla vermek yoluyla öğretim gerçekleşir.
- b) Yapılandırmacı (Constructivist): Öğrencilerin önceki ve şu anki bilgilerine dayanarak aktif olarak yeni fikirler üretebileceği aktivitelerden oluşur. Öğrenciler bilginin üretilmesi sürecinde aktif katılıma teşvik edilirler.
- c) Konumlanmış (Situating): Öğrenmeyi doğal ortamında ve kültüründe gerçekleştirmeye teşvik eden aktivitelerden oluşur. Mobil cihazlar bu bakımdan geniş olanaklara sahiptir çünkü değişik ortamlarda kullanılabilme şansına sahiptirler.
- d) İşbirlikçi (Collaborative): Öğrenmeyi sosyal etkileşim kurarak teşvik eden aktivitelerden oluşur. Mobil teknolojide bu tür aktiviteler internet ortamında

tartışma forumları ya da panoları oluşturarak insanlar arası etkileşimi sanal ortama geçerek devam ettirirler.

e) İnfornel ve yaşam boyu (Informal and lifelong): Öğrenmeyi resmi bir müfredat ve belirli bir öğrenim ortamından uzakta gerçekleştirerek teşvik eden aktivitelerdir. Öğrenme her zaman gerçekleşir. Ayrıca çevremizden ve karşılaştığımız belirli durumlardan etkilenir. Hem bilinçli hem de bilinçsiz şekilde gerçekleşebilir. Bu tarz bir yöntem, öğrenmeyi sınıf dışına çıkararak her an ve yaşam boyu gerçekleşebilir hale getirir ve günlük hayatın içine sokar.

f) Öğrenme ve öğretme desteği (Learning and teaching support): Öğrenme aktiviteleri için öğrenci ve kaynakların koordinasyonu konusunda destek olan aktivitelerdir. Mobil cihazlar da öğretmenler tarafından yoklama, notların girişi, okul veritabanına erişim ve ders programlarını belirleme ve erişim konusunda kullanılabilir. Yüksek öğrenimde ise mobil cihazlar, öğrencilere ödev teslim tarihlerini, ders programlarını, sınıf değişikliklerini içeren ders bilgileri konusunda yönlendirme sağlayabilirler (Naismith, v.d., 2004).

Geniş çaplı bir kullanım alanı olan m-öğrenme hakkında değişik görüşler ortaya çıkmıştır. M-öğrenmeyle ilgili olumlu görüşler kısaca şöyledir:

a) M-öğrenme, öğrenciye istediği her ortamda (otobüs beklerken, evde, yolculuk yaparken, vb.) ders materyalleri, ödevleri ve notlarına ulaşma imkânı sağlar (Corbeil ve Corbeil, 2007).

b) M-öğrenme öğrencinin doğru içeriğe doğru zaman ve doğru yerde ulaşmasını sağlar (Vanthournout ve Koch, 2008). Örneğin öğrenciler yabancı dilde sözcükleri genellikle yazarak ve ezberleyerek çalışırlar. Ancak cep telefonlarından öğrendikleri sözcüklerin hem telaffuzlarını dinleyebildikleri hem de resimlerle görebildikleri için öğrenme etkinliği çok daha verimli şekilde gerçekleşebilir. Unutulmamalıdır ki okuduklarımızın %10'unu, gördüklerimizin ve duyduklarımızın ise %50'sini hatırlayabiliriz (Niazi, 2007).

c) M-öğrenme; mesajlaşma, telefon görüşmeleri, tartışma panelleri ve forumların sıklıkla kullanıldığı grup tartışmaları ve etkileşimleri için de etkili bir araç olabilir (Niazi, 2007).

d) M-öğrenme küçük sınavlar (quizler) ve oyunlar gibi interaktif öğrenme araçları için de etkili bir araçtır (Niazi, 2007).

e) M-öğrenme sınıf içi aktiviteler için de yararlı olabilir. Örneğin ders sırasında okunan bir parçadaki yabancı sözcüklerin anlamları cep telefonundaki sözlükten anında öğrenilebilir; ya da sözlükte bulunmayan bir sözcük cep telefonundan internete girilerek araştırılabilir (Niazi, 2007).

f) Mobil cihazları ve fonksiyonlarını kullanarak öğrencilerde ilgi ve güvenilirlik artırılabilir. Böylece eğitim ve öğretimle ilgili olarak verilen mesajlara karşı öğrenciler daha açık olabilirler (Esson, 2005).

g) M-öğrenme işbirlikçi ve bağımsız öğrenme deneyimlerini teşvik eder (Attewell, 2005).

h) M-öğrenme, öğrencilerin destek ve yardıma ihtiyaç duydukları durumlarda öğrencilere yol gösterir (Attewell, 2005).

M-öğrenme, öğrenme etkinliğine çoğu zaman olumlu katkıda bulunsa da bazı engelleri ve zorlukları da vardır. Aşağıda m-öğrenmenin zorluklarından kısaca bahsedilmiştir.

a) Eğer öğrenme amacıyla cep telefonundan internete giriliyorsa bazı ülkelerin şebekelerinin altyapılarının internete bağlantı konusunda problemli olması nedeniyle cep telefonları verimli olarak kullanılamayabilir (Houser, Thornton ve Kluge, 2002).

b) Öğrenme amacıyla cep telefonu kullananların birçoğunun öğrenci olduğu düşünülürse cep telefonundan internete girilmesinin de belirli bir maliyetinin olduğu düşünülmelidir.

- c) Cep telefonlarındaki pil ömrü de mobil öğrenme için bir sorun oluşturabilir. M-öğrenme programları cep telefonlarında çalıştırıldıklarında pil ömrü kısalmır.
- d) Küçük ekran boyutu da bir başka sorundur. Cep telefonlarının boyutları büyütülemeyeceği için öğrenme performansını dengede tutarak ya da artırarak bu sorunun nasıl aşılacağı üzerine araştırmalar yapılabilir (Nah, White ve Sussex, 2008).
- e) Değişik modellerde birçok cep telefonunun farklı işletim sistemleriyle uyumlu şekilde çalıştığı düşünülürse bir m-öğrenme yazılımının farklı işletim sistemlerine uyumlu hale getirilme çalışması da hem yazılımcılar hem de üreticiler için büyük zorluklar oluşturacaktır (Niazi, 2007).

M-öğrenmeyi diğer öğrenme metotlarından ayıran bazı özellikler vardır. Mobil teknolojilerle zenginleştirilmiş m-öğrenme, öğrencinin hem fiziksel hem de dijital dünyayla eş zamanlı olarak etkileşim içinde bulunmasını sağlar. Bu da sınıf dışında teknolojiyle desteklenmiş yeni öğrenme metotlarının oluşmasına imkân sağlar (Facer, v.d., 2004). Zengin görsel iletişim becerileri sayesinde mobil teknoloji, yapılandırmacı bir öğretim ortamı sağlar (Shih, 2007). Deneyimler ve öğrenmeyi ilişkilendirerek ortaya çıkan bu yapılandırmacı öğretim ortamı sayesinde öğrenciler kendi yaşam alanlarında bilgiye ulaşma imkânına sahip olurlar. Öğrenci bu yolla kendi ihtiyaçları dâhilinde kendi kendini eğitebilir ve öğrenme sürecini kontrol altında tutabilir. M-öğrenme sayesinde öğrenciler kendi öğrenme ortamlarını kontrol altında tutabilirler ve daha yaratıcı bir öğrenme ortamına dâhil olabilirler. Ayrıca öğrenme süreci sınıfta geçirilen zamanla kısıtlı kalmadan iletişime her an açık olarak her an her yerde gerçekleşebilir (Niazi, 2007).

Yakın gelecekte, öncesinde de olduğu gibi mobil teknolojilerde çok fazla gelişme olacaktır. Bu teknolojik gelişmeler öğrenme süreci üzerinde de büyük katkı sağlayacaktır (Naismith, v.d., 2004). Öğrenme iyice sınıf dışına çıkacak ve hem sanal hem de gerçek olarak öğrencinin yakın çevresinin içinde yer alacaktır. Ayrıca okul destekli sanal öğrenme ortamlarının yönlendirmesiyle öğrenciler kendi öğrenme

süreçlerini idare edebilecekler ve öğrendikleri bilgileri ve gözlemlerini dijital olarak yayımlayabileceklerdir. Uygulamalar ve yazılımlar yardımıyla öğrenciler yaşadıkları deneyimleri anında kayıt altına alabilecek ve işbirlikçi bir öğrenme ortamında kullanmak amacıyla saklayabileceklerdir (Naismith, v.d., 2004).

1.4.3.1. Mobil Destekli Dil Öğrenimi

Bilgi teknolojisindeki hızlı değişimler iletişim teknolojisindeki uygulamaların gelişmelerini de sürekli olarak olumlu yönde etkilemektedir. İletişim teknolojisindeki gelişmeler arttıkça ve mobil cihazların donanım ve özellikleri de geliştikçe öğrenciler eğitim ihtiyaçlarına cevap verecek mobil teknoloji hizmetlerine daha fazla rağbet etmeye başlamışlardır (Motlik, 2008). Taşınabilirliğin ve hızın önemli olduğu bir ortamda mobil öğrenme sistemlerinin önemi daha çok artar. Bu nedenle öğrenciler her an her yerde fazla masraf çıkarmadan ve düzgün şekilde kullanabilecekleri mobil cihazları tercih ederler. Devamlı düşen fiyatları ve artan özellikleriyle muhtemelen her öğrenci yakın gelecekte bir cep telefonuna sahip olacaktır (Prensky, 2005). Cep telefonları öğrenme teknolojisi olarak ilgi çekici bir mobil teknoloji cihazıdır. Henüz dizüstü ya da PDA gibi cihazlara sahip olma şansı bulamamış teknolojiden uzak kullanıcıların kolaylıkla kullanabileceği bir cihaz olması sebebiyle her kesime öğrenim sürecinin kapsamına dâhil olma fırsatı m-öğrenme ile tanınabilecektir (Pemberton, Fallahkhair, 2005). Yabancı dil öğrenimi açısından bu önemli bir fırsattır.

Öğretmen ve öğrenciler artık cep telefonları başta olmak üzere mobil teknolojiyi günlük hayatın içinde yeni kullanım alanları oluşturarak kullanmaya başlamıştır. Dil öğrenimi de bu gelişmelerden yararlanan alanlardan birisidir. Öğrencilerin ihtiyaç duydukları her an ve her yerde kullanabilecekleri cep telefonu yazılım ve programları geliştirilmiş ve m-öğrenme süreci günlük iletişim ihtiyaçları ve kültürel yaşantılarla beraber dil öğrenme sürecinin içine dâhil edilmiştir. Kukulska-Hulme (2009)'ye göre Mobil Destekli Dil Öğrenimi (MDDÖ)' nin günümüzde kullanıldığı dört ana yol vardır. Bu yollar:

- a) İletişim: Geleneksel bilgisayar laboratuvarları ve sınıflarla kıyaslandığında mobil cihazlarla iletişim çok daha esnek düzenlemelerle kullanılabilir.

Öğrenciler gruplar halinde çalıştırılarak ve mobil cihazlarıyla yürütülen görevleri yaparken sözlü olarak iletişim kurarak mobil işbirlikçi öğrenmeyi gerçekleştirirler. Ayrıca mobil cihazlar birebir ya da grupta başka birisiyle anlık iletişimi desteklerler.

b) İçerik sağlama: Öğrenciler ihtiyaç duydukları anda devamlı yenilenen ve güncellenen içeriğe mobil öğrenme yoluyla daha çabuk ulaşabilir. Aynı zamanda mobil cihazlarda çalışabilecek yeni materyaller hazırlanarak öğrencilere ulaştırılabilir.

c) Kişisel sorumluluğu teşvik etme: Öğrenciler sınıf içinde ya da dışında dil öğrenirken herhangi bir yönlendirme olmadan kendi öğrenme süreçlerini kontrol altında tutmaya teşvik edilirler. Bu sayede kişisel sorumluluk olarak kendi ihtiyaçları dâhilinde dil öğrenebilirler.

d) Bağlamsal öğrenme: Öğrenciler fiziksel mekân içinde gözlem yaparken aynı anda cep telefonları aracılığıyla o mekânla ilgili gerekli bilgileri hem görsel hem de işitsel olarak alarak daha etkili bir öğrenim gerçekleştirebilirler.

Teknolojik ürünlerle ilgili eğilimler incelendiğinde görülür ki cihazlar ne kadar küçük olursa o kadar ilgi çekerler. Örneğin dizüstü bilgisayarlar ve görsel medya araçları her geçen gün daha ince ve hafif modellerle tüketicilerin ilgisini çekmektedir (Shih, 2007). Cep telefonları da bu açıdan eğlence ve iletişimle ilgili sayısız hizmet sunduğundan dolayı ve küçük ve rahatça taşınabilir olması sebebiyle eğitim öğretim faaliyetleri için sıklıkla kullanılmaya başlamıştır. İnsanların öğrenme sürecinde kullandığı birçok yol vardır. Bunlardan en sık kullanılan ve etkili olanları dinleme, gözlem, taklit etme, soru sorma, deneme, tahmin etme, çıkarımda bulunma ve uygulamadır (Prensky, 2005). Bütün bu öğrenme süreçleri cep telefonu yoluyla desteklenebilir. Ayrıca okul içinde ya da dışında cep telefonlarını öğrenme aracı olarak kullanmak eğitimcilerin konunun üzerinde bir kez daha düşüncelerini ve esneklik kazanmalarını gerektirir. Cep telefonlarıyla öğrenme sürecine katılma fırsatı verilen öğrenciler kısa zaman içinde değişik yollarla kendi öğrenme süreçlerini

oluşturabilirler (Prensky, 2005). Cep telefonlarıyla başlayan bu yeni öğretim sistemi hem hızlı hem de kullanışlıdır. Asıl amacı geleneksel öğretim yöntemlerinin yerini almak değil, bu yöntemleri geliştirmektir. Cep telefonları internet bağlantısı olmasa bile mesajlaşma ya da oyunlar vasıtasıyla bir öğrenme aracı haline gelebilirler (Kim, Miranda ve Olaciregui, 2008). Mcnicol (2004)'a göre gelecekte öğrenciler önemli ölçüde mobil cihazlara ve diğer kablosuz teknolojilere bağlı olacaklar ve bireysel eğitim olanaklarını sağlamak için kendi mobil cihazlarını okula getirecekleri beklenmektedir. Cep telefonları içerisine yerleştirilmiş olan mobil internet teknolojileri yeni öğrenme fırsatları sağlar. Teknoloji sayesinde, çalışma yapısı oluşturmak için harcanan bilişsel yük, yerini sadece öğrenmeye bırakır (Shih, 2007).

1950'ler görsel ve işitsel teknolojilerin popüleritesinin arttığı yıllardı. 1990'lar ise internetin ve medyanın görsel ve işitsel kullanımının yaygınlaştığı bir dönem oldu (Shih, 2007). Günümüzde teknoloji MDDÖ yoluyla dil edinimi için etkili bir araç olarak kullanılmaktadır. PDA'ler, iPod'lar, MP3 çalarlar, DVD oynatıcılar ve cep telefonları gibi günlük hayatımızın bir parçası haline gelmiş mobil cihazlar sayesinde mobil teknoloji de dil öğretimi için pratik bir öğrenme yöntemi olmuştur (Chinnery, 2006). Elbette ki uygulamaların kısıtlamaları yüzünden MDDÖ'nün bazı zorlukları vardır ama teknoloji gelişmeye devam ettikçe ve MDDÖ daha yaygın hale geldikçe uygulamalardaki eksikliklerin de üstesinden gelinecektir. Dil öğrenimi, bulunan yer ve durumdan fazlasıyla etkilenir. Doğru yer ve zamanda gereken bilgiye ulaşabilmek öğrenciler arası işbirlikçi öğrenmeyi teşvik eder. Masaüstü bilgisayar destekli dil öğrenme yöntemiyle karşılaştırıldığında mobil öğrenme öğrencilerin kendi fiziksel öğrenme ortamlarını oluşturmalarına olanak sağlar. Shih (2007) MDDÖ'nün birtakım özelliklerini aşağıdaki gibi sıralamıştır.

- a) Kalıcılık: Öğrenciler kasten silmedikleri takdirde çalışmalarını hiçbir zaman kaybetmezler.
- b) Ulaşılabilirlik: Öğrenciler belge, bilgi ve videolarına istedikleri her yerden ulaşabilirler.

- c) Doğrudanlık: Öğrenciler nerede olurlarsa olsunlar, herhangi bir bilgiye anında ulaşabilirler ve problemlerini hızla çözebilirler.
- d) Etkileşimlilik: Öğrenciler eş zamanlı ya da eş zamanlı olmayan biçimde uzmanlar, öğretmenler ya da arkadaşlarıyla anında etkileşime geçebilirler.
- e) Öğretimsel aktiviteleri belirlemek: Öğrenme günlük hayatın içinde yer alabilir. Hem karşılaşılan problemler hem de ihtiyaç duyulan bilgi doğada ve özgün biçimde yer aldığından öğrenci günlük hayatın içinden örneklerle karşılaşp sorunlarının neden ve çözümlerini daha iyi gözlemleyebilir.

Cep telefonları taşınabilirlikleri sebebiyle öğrenciler tarafından öğrenme ortamlarında tercih edilen oldukça yaygın bir teknolojidir (Stockwell, 2007). Bu sayede öğrencilerde var olan motivasyon engelleri ortadan kaldırılarak masa başında ya da bilgisayar önünde ders çalışmalarına alternatif bir çalışma ortamı oluşturulmuş olur (Saran, Çağıltay ve Seferoğlu, 2008). Ayrıca oldukça geniş bir çevrede kullanıldıkları için öğrenmeyi destekleyici yeni bir platform oluştururlar. Kablosuz mobil öğrenme araçları taşınabilirlikleri ve düşük maliyetleri sebebiyle yeni sistemlerin gelişimi konusunda göz alıcı teknik yeterlilikler sunarlar (Ogata v.d., 2008). Mobil cihazlar öğrencilerin hareketlilik tarzlarına göre ihtiyaçları olduğu anda onlara yardımcı olabilirler. Örneğin öğretmenden herhangi bir zamanda mesaj alarak öğrenme ortamını sınıf dışında da pekiştirme olanağına sahip olurlar. Mobil Destekli Dil Öğrenimi (MDDÖ) İngilizce kaynaklarda Mobile Assisted Language Learning (MALL) olarak geçmektedir. MDDÖ' de yeni öğrenme olanakları süreklilik halinde ve kendiliğinden oluşarak kişisel ve taşınabilir cihazlar aracılığıyla gerçekleştirilir. Bu da MDDÖ' nün öğretmenden soyutlanmış öğrenci kontrollü bir yöntem olduğunu gösterir (Kukulska-Hulme, 2009). MDDÖ' yü bu kadar ilgi çekici hale getiren en önemli özelliği öğrencinin kendi kendini yönetip öğrenme sürecini kontrol altında tutması olabilir. Mobil teknolojiyle beraber dil öğrenimi, okul sınırları ve hatta öğretmen sınırları dışına çıkarak yeni bir süreç oluşturur. Burada önemli olan sınıfta en iyi şekilde ne öğretilebileceği, sınıf dışında en iyi şekilde ne öğretilebileceği ve bu iki durumun arasında ne gibi bağlantılar oluşturulabileceği ile ilgili araştırmaların iyi

yapılıp öğrenim sürecinin en verimli şekilde uygulanmasıdır (Kukulska-Hulme, 2009).

Masaüstü bilgisayarlar ile kıyaslandıklarında cep telefonları taşınabilir olmalarından dolayı yabancı dil öğrencilerine daha fazla avantajlar sağlamaktadır. Dolayısıyla MDDÖ aktiviteleri yoluyla bilgi girişi, anlam arayışı ve üretim etkili bir şekilde gerçekleştirilmiş olur. Cep telefonlarının bu özellikleri önceden programlanmış yazılımlar, internet taraması ve öğretmenlerle diyalog yoluyla dil öğrencilerinin bilgiye erişimini kolaylaştırır (Nah, White ve Sussex, 2008).

Kukulska-Hulme ve Shield (2007) yaptıkları bir araştırmada MDDÖ' yle ilgili yapılan araştırmaların iki gruba ayrılabilceğini ifade ederler:

1. İçerikle ilgili çalışmalar: MDDÖ ile ilgili bu tür çalışmalar aktivite türlerini ve öğrenme materyallerini geliştirme üzerinde dururlar ve içeriği direk olarak öğrenciye aktaran mobil cihazlar üzerinde dururlar. Genellikle materyaller öğretmen tarafından oluşturulur ve öğrenciye uygulanır. İçerikle ilgili çalışmalar dil öğrenme sürecinde kurallara uymaya daha çok özen gösterir.
2. Tasarımla ilgili çalışmalar: Tasarımı ön plana çıkaran çalışmalarda ise öğrenciler kendi öğrenme ortamlarını oluştururlar ve hatta başka öğrencilere de materyal sağlarlar. Bu çalışma türlerinde belirli kalıp ve kurallar yoktur ve öğrenci bağımsız öğrenme ortamı içinde kendi öğrenme ortamını kurar.

Öğrencinin dil öğrenirken sınıf içi öğrenmeyi sınıf dışındaki çalışmalarıyla desteklemesi gerekir. Toplumla etkileşim içinde olarak ve sınıf içinde öğrenilenleri sınıf dışında pekiştirerek dolaylı yoldan öğrenme gerçekleşmiş olur. Öğrenciler çoğu zaman hareketliken ya da günlük hayatlarını sürdürüyorken öğrenme süreçlerini devam ettirmek isterler (Kofod-Petersen ve Petersen, 2008). Mesela bir TV programı belirli bir alandaki yeni sözcüklerin öğrenilme isteğini ortaya çıkarabilir ya da bir konuşma sırasında bir kalıbın ya da sözcüğün kullanımı konusunda bilgi edinilmek istenebilir. Mobil cihazlar sayesinde bu sorun ortadan kalkarak her an her yerde öğrenme olanağı sağlanabilir.

Stockwell (2007) yaptığı bir araştırmada mobil teknolojilerin Bilgisayar Destekli Dil Öğrenme aktivitelerinin geleceğinde önemli bir rol oynayacağını ifade etmiştir. Bilindiği gibi öğrenciler arasında giderek yaygınlaşan cep telefonu kullanımıyla beraber öğretmenler ve araştırmacılar da okul ve zaman kısıtlaması olmadan oluşturulabilecek dil öğrenme kaynakları konusunda daha fazla imkâna sahip olmuşlardır. Dil öğrenme amacıyla mobil cihazların kullanımı konusunda birçok araştırma olmasına ve konunun geniş çevrelerce ilgi çekici haline getirilmesine rağmen kapsamlı çalışmalar konusunda halen daha başlangıç aşamasında bulunmaktadır.

1.4.4. Mobil Öğrenmeyle İlgili Yapılan Araştırmalar

1.4.4.1. Mobil Destekli Dil Öğrenimiyle İlgili Yapılan Araştırmalar

Çavuş ve İbrahim (2009), yaptıkları çalışmada cep telefonundan kısa mesaj (Short Message Service-SMS) yoluyla yeni teknik İngilizce sözcüklerin öğrenilmesinin ne kadar etkili olduğunu araştırmışlardır. Öğrencilerin uygulama öncesi ve sonrası bilgileri ölçülmüş ve öğrencilerin cep telefonu yoluyla yeni sözcükleri öğrendikleri ve bu durumdan memnun oldukları görülmüştür. Araştırma sonucunda cep telefonunun öğrenme aracı olarak kullanılmasının öğrencinin başarısına olumlu etkide bulunduğu görülmüştür.

Kukulska-Hulme (2009) mobil öğrenmenin dil öğrenme üzerinde nasıl bir etkisinin olduğunu araştırdığı çalışmasında mobil teknolojiyi dil öğrenme süreci için bu kadar cazip kılan etkenin, yöntemin hem içeride hem dışarıda formel ve informal kalıpların ikisine de bağlı kalarak öğrencilerin kendi kendilerine liderlik etmelerini sağlamaları olduğunu belirtmiştir. Ona göre mobil öğrenmeyle beraber dil öğrenmek artık sınıf sınırları, hatta öğretmen sınırları dışına çıkmıştır.

Chen ve Chung (2008) İngilizce öğrenmenin çok sayıda İngilizce sözcüğü ve birçok dil bilgisi yapısını ezberleme ve alıştırma yapmayı içerdiğini belirttikleri çalışmalarında kişiselleştirilmiş bir mobil İngilizce sözcük öğrenme sistemi geliştirmişlerdir. PDA'lere yüklenerek öğrencilere uygulatılan bu araştırma sonucunda İngilizce sözcük öğreniminde etkili ve esnek bir öğrenme biçimi

uygulandığı için sistem öğrencilerin öğrenme performansları ve ilgilerini teşvik etmiştir.

Kukulska-Hulme ve Shield (2008), MDDÖ üzerine yaptıkları bir araştırmada öğrencilerin devamlı hareket halinde olmalarıyla beraber kişisel öğrenme ihtiyaçlarının onları devamlı öğrenmeye teşvik ettiğini belirtmişlerdir. Dil öğrenmede konuşma ve dinleme alıştırmaları üzerinde durdukları çalışma sonucunda MDDÖ'nün halen daha başlangıç aşamasında olduğunu ama MDDÖ yöntemini kullanan yaklaşım ve öğrenme aktivitelerinin hızla arttığını belirtmektedirler.

Nah, White ve Sussex (2008), öğrencilerin dinleme becerilerini geliştirme amacıyla Kablosuz Uygulama Protokolü (Wireless Application Protocol-WAP) sitelerini araştırmak için cep telefonu kullanma potansiyellerini araştırmıştır. Araştırma genel olarak bu amaç doğrultusunda yabancı dil öğrencilerinin cep telefonu kullanımına karşı tutumları üzerinde odaklanmıştır. Araştırma sonucunda yabancı dil öğrencileri WAP sitesi kullanımına karşı olumlu tutumlar sergilemiştir. Bulgular doğrultusunda WAP sitelerinin dinleme becerileri için etkili olduğu ve öğrencilerin öğrenme sürecine aktif olarak katılımını sağlamayı teşvik ettiği sonucu çıkarılmıştır.

Ogata v.d. (2008), yaptıkları bir araştırmada dil öğrenimi için LOCH (Language Learning Outside the Classroom with Handhelds) adındaki bilgisayar destekli bir dil öğrenme sistemini açıklamışlardır. Sistem öğretmenlere çeşitli görevler tasarlamayı, öğrencilere ise PDA'lerini taşıyıp uygun bilgileri toplamalarını ve öğretmenlerine rapor vermelerini sağlamıştır. Ayrıca sistem yardımıyla öğretmenlerin öğrencinin hareketlerini izleme şansı vardır. Araştırma sonucunda hem öğretmenler hem de öğrenciler programı ilginç bulmuşlardır ve sadece denemek istediklerini söylememişler aynı zamanda da programın onları heyecanlandığını ifade etmişlerdir.

Saran, Çağıltay ve Seferoğlu (2008), yaptıkları çalışmada cep telefonu teknolojisinin öğrenme sürecine etkisini araştırmışlardır. Bu amaçla İngilizce dil öğrencilerinin dil edinimini artırmak için ikinci nesil cep telefonlarında çalışabilen bir

cep telefonu öğretim materyali geliştirmişlerdir. Çalışmada kullanılan multimedya mesajlar öğrencilerin sözcüklerin anlamını, örnek cümleleri ve telaffuzları görmelerini sağlar. Araştırma sonucu göstermiştir ki cep telefonunu eğitim- öğretim için kullanmak öğrencinin sürece daha fazla motive olmasını sağlar ve öğrencilerin ders çalışmalarını sağlamak için öğretmen ve ailelerin yaşadığı sorunların üstesinden gelmeye yardımcı olur. Dahası, öğrenciler daha önceden boşa harcadıkları zamanı (otobüsteyken, okula giderken, vb.) dil öğrenmek için kullanabilirler.

Song ve Fox (2008), bir yıllık bir durum çalışması yapmış ve lisans öğrencilerinin İngilizce sözcük öğrenme becerilerini geliştirmek için PDA ve sözlük kullanımları üzerinde çalışmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; öğrenciler PDA cihazlarını sözcük öğrenirken birçok defa kullanmışlar ve isteğe bağlı sözcük öğrenimi sırasında PDA cihazlarını ve bilgisayarları bütünleşik olarak kullanmışlardır. Öğrenciler bu cihazların bütünleşik kullanımının dil öğrenme aktivitelerini şekillendirdiğini vurgulamışlardır.

Wishart (2008), yabancı dil öğretmen adaylarının öğrenme ve öğretme sürecinde destek olarak kullanabilecekleri PDA'lerin kullanımı konusunda karşılaştıkları zorluklar konusunda bir araştırma yapmıştır. Araştırma sonucunda teknik ve pratik destekle beraber bu tür cihazların yabancı dil öğrenme ve öğretme sürecine destek verdiği görülmüştür.

Cooney ve Keogh (2007), İrlandaca öğretmek ve öğrenmek için ikinci seviye öğretimde m-öğrenmenin kullanılmasını araştırdığı çalışmada okuldaki sözlü değerlendirmeyi kolaylaştırmak, öğrencinin iletişimsel yeteneğini artırmak ve öğrencilere eğlenceli şekilde İrlandaca öğretme amacıyla bir m-öğrenme sistemi oluşturmuştur. Araştırma sonucunda m-öğrenme sisteminin öğretmenler ve öğrenciler arasında kullanışlı ve popüler hale geldiği görülmüştür.

Fallahkhair, Pemberton ve Griffiths (2007), interaktif televizyon (iTV) ve cep telefonları aracılığıyla sunulan birden fazla işletim sistemine sahip dil öğrenme hizmetleri için sistem geliştirme çalışmaları sonucunda yabancı dil öğrencilerinden

bütünüyle olumlu yanıtlar almıştır. Kullanılan hizmet (TAMALLE) dil öğrenmeyi desteklemek ve içeriksel bilgi kazanımı için kullanışlı, yararlı ve cazip bulunmuştur.

Stockwell (2007), cep telefonunu sözcük öğretme aracı olarak kullandığı çalışmasında mobil temelli bu sistemin karmaşık sözcük öğrenme aktivitelerini öğrencilere sunduğunu ve öğrencilerle ilgili bilgileri öğrenme süreçleri sırasında kullanmaları için depoladığını belirtmiştir. Ancak bilgisayarla kıyaslandığında cep telefonu kullanan öğrencilerin cep telefonundaki programı daha az süre kullanmaları sebebiyle bilgisayar kullanan öğrenciler daha iyi puanlar almışlardır. Stockwell, cep telefonunun daha az kullanılmasının iki sebebinin olduğunu belirtmiştir. Birincisi teknolojik sebeplerdir. Bunlar öğrencilerin küçük ekran boyutu ve fiyatları hakkındaki endişeleridir. İkinci sebep ise psikolojiktir. Bu da öğrencilerin mobil aktiviteleri yapma konusundaki tereddütleridir.

Chinnery (2006), MDDÖ üzerine yaptığı araştırmasında bilgisayarın görsel, işitsel ve yazılı bilgi açısından cep telefonuna göre daha iyi olduğunu ama cep telefonunun da taşınırılık açısından bilgisayara üstünlük kurduğunu belirtmiştir. Ayrıca ilerde öğretmenlerin ve araştırmacıların kendi mobil uygulama ve araçlarını geliştirmeleri halinde mobil teknolojinin büyük bir sıçrama yapacağını iddia etmiştir.

Chung, Leong ve Ling (2006), aynı anda birden fazla iş yapan ve devamlı hareket halinde olan yetişkin öğrencilere etkili öğrenme ortamı sağlamak için bu ortamının ne gibi özelliklere sahip olması gerektiğini araştırdığı çalışmasında mobil teknolojileri, ses teknolojilerini ve blogları birleştiren dil öğrenme ortamlarını tasarlamıştır. Araştırma sonucunda yetişkinler için etkili bir dil öğrenme ortamı oluşturmak için cep telefonlarında ses günlükleri tutmanın etkili bir yol olduğu belirtilmiştir.

Gilgen (2005), yaptığı çalışmada yabancı dil öğretmenlerinin sınıf içi ve dışındaki ihtiyaçlarını incelemiştir. Bu doğrultuda ilk olarak iki adet geleneksel dil laboratuvarını dizüstü bilgisayar temelli laboratuvarla değiştirmiştir. Daha sonra sınıf içinde kablosuz avuç içi ve dizüstü cihazlarının kullanılmasını sağlamıştır. Ayrıca dil laboratuvarlarında dijital materyalleri tüm öğrencilerin kullanımına açmıştır. Son

olarak da mobil teknolojinin yabancı dil öğrenme konusunda etkisinin olup olmadığını incelemiştir. Araştırma sonucunda görülmüştür ki eğer öğrencilere orijinal kaynaklara bireysel olarak erişme ve dil öğrenme kaynaklarını tamamlama ya da ekstra kaynak ekleme imkânı verilirse, dış dünyanın kendisi duvarlardan arınmış bir laboratuvar halini alır. Öğrenciye öğrenme sürecini kendi kontrolünde tutma imkânı verilirse dil öğrenmek daha heyecan verici, ilginç ve amaca uygun hale gelir.

1.4.4.2. Mobil Öğrenmeyle İlgili Diğer Alanlarda Yapılan Araştırmalar

Cheung ve Hew (2009), K-12 ve yüksek öğrenim sürecinde mobil cihazların kullanımını araştıran deneysel çalışmaları derleyip bazı bulgular elde etmiştir. Elde ettikleri bulguların özetinde;

- a) Mobil cihazların multimedya ve iletişim araçları olarak öğretmenler ve öğrenciler tarafından yaygın kullanılan araçlar olduğu,
- b) PDA kullanan öğrencilerle, kalem kâğıtla değerlendirmeye giren öğrenciler arasında test puanları açısından kayda değer bir fark olmadığı,
- c) Sonuçların büyük bir çoğunluğunun cep telefonu kullanımının öğrencinin öğrenme sürecine olumlu katkıda bulunduğu,
- d) Mobil cihazların fiyatları ya da mobil cihazların kullanıldığı hizmetlerin fiyatlarının cihazları öğrenme öğretme ortamında kullanmak için bir engel oluşturduğu belirtilmiştir.

Facer, v.d. (2004), çocukların hayvan davranışlarıyla ilgili algısal anlayışlarının gelişmesini teşvik etmeyi tasarlayan bir mobil oyun geliştirmiştir. 11 ve 12 yaşlarındaki 5'i kız 5'i erkek on çocuğun dâhil edildiği bu çalışmanın sonucu mobil oyunların öğrenmeyi desteklemek için öğrenme aracı olarak kullanılabileceğini göstermiştir.

Kim ve Miranda ve Olaciregui (2008) mobil teknolojiler üzerine yaptıkları bir araştırmada okuma yazma bilmeyen çocuklara Pocket School (Cep Okulu) adını verdikleri bir mobil cihazla okuma yazma öğretmeyi amaçlamışlardır. Araştırma

sonucunda taşınabilirlikleri, düşük üretim maliyeti, çok amaçlı özellikleriyle beraber mobil cihazların okuma yazma bilmeyen çocuklar için bir öğrenme materyali olarak görüldüğü ifade edilmiştir.

McConotha, Praul ve Lynch (2008) bir çalışmalarında bir kolej sınıfında mobil öğrenme yöntemini kullanmanın gelecekteki potansiyelini, zorluklarını, bazı yöntemlerini ve mobil öğrenmenin etkililiğinin değerlendirmesini yapmışlardır. Tasarlamış olduğu bir yazılımı öğrencilere uygulamıştır. Programı kullanmayan öğrencilerle kıyaslandığında programı kullanan öğrencilerin derste öğretilen konuda daha başarılı oldukları görülmüştür.

Okunbor ve Guy (2008) cep telefonu yoluyla öğrenmenin olumlu bir etki oluşturup oluşturmadığını araştırmışlardır. Tasarladıkları programla öğrencilerin akademik ve sosyal hayatlarını kontrol etme imkânı olmuştur. Araştırma sonucunda öğrencilerden alınan bilgiler göstermiştir ki öğrencilerin büyük bir bölümü cep telefonu uygulamalarını anlamsız ve önemsiz bulmuşlardır.

Shudong ve Higgins (2006), cep telefonundan öğrenme sürecindeki sınırlamalar üzerine yaptığı bir araştırmada bu sınırlamaları dört başlıkta toplamıştır. Bunlardan ilki psikolojik sınırlamadır. Cep telefonunun asıl amacı iletişim olduğu için insanlar boş zamanlarında ya da öğrenme süreci içine girme ihtiyacı duyduklarında cep telefonlarını tercih etmeyebilirler. Alışkanlıkları değiştirmek zaman alır ve cep telefonundan bilgi edinmek ve öğrenmek kişi için alışılmadık bir durum olarak görülebilir. İkinci sınırlama eğitimseldir. Eğitim-öğretimde anında dönüt ve öğrencinin durumunu gözlemleyip anında müdahalede bulunmak önemlidir. Ancak cep telefonu yoluyla yapılan öğretimde öğrenci kendi kendini idare ettiği için bu durum öğrenim sürecine olumsuz şekilde yansiyabilir. Üçüncü sınırlama ise tekniktir. Teknik sınırlamaları da üç başlık altında toplayabiliriz. Bunlar cep telefonlarının küçük ekran boyutları ve düşük çözünürlükleri, tuşlarının karmaşıklığı ve internete erişim konusundaki sınırlamalardır. Son sınırlama da uyumluluk sınırlamasıdır. Bilindiği gibi cep telefonlarının sahip oldukları değişik işletim sistemleri programların her cep telefonunda uyumlu şekilde çalışmasını engellemektedir. Bu da cep telefonundan program çalıştırmak isteyen bazı öğrenciler için sorun oluşturmaktadır.

2. ARAŞTIRMA TASARIMI VE METODOLOJİSİ

2.1. Giriş

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırmanın yürütüldüğü grup, ölçme araçlarının hazırlanması, özellikleri, uygulaması, veriler ve bu verilerin analizinde kullanılan yöntemler açıklanmıştır.

2.2. Araştırma Modeli

Bu araştırmada cep telefonlarındaki sözcük programlarının kullanımının öğrencilerin İngilizce sözcük öğrenmeleri üzerindeki etkilerini incelemek amacıyla karma araştırma yönteminden faydalanılmıştır. Nicel ve nitel veriler birlikte kullanılarak her iki yöntemin zayıf yönleri indirgenmiştir. Çalışmada öncelikle nicel veriler toplanmıştır. Nicel verilerin toplanmasında eğitimle ilgili araştırmalarda yaygın olarak kullanılan ön-test ve son-test kontrol gruplu araştırma deseni kullanılmıştır (Şekil 2.1).

Nicel verilerin elde edilmesinde araştırma deseni bir deney ve bir kontrol grubundan oluşmuştur. Uygulanan deneysel işlemin bağımlı değişken üzerindeki etkisinin incelenmesi için Ön-test Son-test kontrol gruplu desen kullanılmış, araştırmayla ilgili zengin istatistiksel veriler sağlanmıştır ve bu veriler neden-sonuç ilişkisi açısından yorumlanmıştır.

Şekil 2.1: Ön-test Son-test Kontrol Gruplu Araştırma Deseni

Ön-test	Deneysel Uygulama	Son-test
Ön-test	Kontrol Grubu Uygulaması	Son-test

Deneysel Uygulama: Cep telefonlarındaki İngilizce sözcük öğrenme programlarının sözcük öğrenimi için kullanımı

Kontrol Grubu Uygulaması: Sözcük kartlarının sözcük öğrenimi için kullanımı

Bu araştırma ile iki farklı İngilizce sözcük öğrenme yönteminin; cep telefonu üzerinde çalışan sözcük öğrenme programları ve sözcük kartı kullanımının, öğrencilerin İngilizce sözcük öğrenme düzeyleri üzerine etkileri incelenmiştir. Çalışmada deney grubuna altı haftalık süreçte cep telefonu üzerinden çalışan sözcük öğrenme programlarının kullanımı aracılığı ile İngilizce sözcükleri öğrenmeleri sağlanmıştır. Kontrol grubuna ise verilen sözcük kartları aracılığı ile İngilizce sözcükleri öğrenmeleri sağlanmıştır. Çalışma kapsamında deney ve kontrol gruplarına çalışmanın başında İngilizce sözcük bilgilerini ölçen çoktan seçmeli sorulardan oluşan sözcük bilgisi başarı testi uygulanmıştır. Altı haftalık süreç sonunda deney ve kontrol gruplarına ön test olarak uygulanan sözcük bilgisi başarı testi, son-test olarak uygulanmıştır.

Çalışmayla nitel veriler ise yarı yapılandırılmış mülakatlar ile elde edilmiştir. Mülakatlar nicel verilerin elde edilmesinden sonra deney grubu öğrencileri arasından tesadüfi yöntemle seçilen öğrencilerle gerçekleştirilmiş ve öğrencilerin cep telefonunu İngilizce sözcük öğrenme amaçlı kullanımının etkinliği hakkındaki görüşleri toplanmıştır. Mülakat verileri dijital olarak kaydedilmiştir.

2.3. Araştırma Sorusu ve Hipotezler

Üniversite Yabancı Diller Zorunlu Hazırlık Programı öğrencilerinin İngilizce sözcük öğrenimi konusundaki başarı düzeylerine göre;

1. Cep telefonlarındaki sözcük öğrenme programını kullanan öğrencilerin İngilizce sözcük öğrenme düzeylerinde çalışma öncesi ve sonrasında fark var mıdır?

H₀₁: Cep telefonlarındaki sözcük öğrenme programlarının kullanımı sonucunda öğrencilerin İngilizce sözcük öğrenme düzeyleri arasında çalışma öncesi ve sonrasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur.

H_{a1}: Cep telefonlarındaki sözcük öğrenme programlarının kullanımı sonucunda öğrencilerin İngilizce sözcük öğrenme düzeyleri çalışma sonunda çalışma öncesine göre daha yüksektir.

2. İngilizce sözcük öğrenme amaçlı sözcük kartı kullanan öğrencilerin İngilizce sözcük öğrenme düzeylerinde çalışma öncesi ve sonrasında fark var mıdır?

H02: İngilizce sözcük öğrenme amaçlı sözcük kartlarının kullanımı sonucunda öğrencilerin İngilizce sözcük öğrenme düzeyleri arasında çalışma öncesi ve sonrasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur.

Haz: İngilizce sözcük öğrenme amaçlı sözcük kartı kullanımı sonucunda öğrencilerin İngilizce sözcük öğrenme düzeyleri çalışma sonunda çalışma öncesine göre daha yüksektir.

3. Öğrencilerin cep telefonlarındaki sözcük öğrenme programlarını kullanmaları sonucu elde ettikleri kazanım puanları ile İngilizce sözcük öğrenme amaçlı sözcük kartı kullanmaları sonucunda elde ettikleri kazanım puanları arasında bir fark var mıdır?

H03: Öğrencilerin cep telefonlarındaki sözcük öğrenme programlarını kullanmaları sonucu elde ettikleri kazanım puanları ile İngilizce sözcük öğrenme amaçlı sözcük kartı kullanmaları sonucunda elde ettikleri kazanım puanları arasında bir fark yoktur.

Has: Öğrencilerin cep telefonlarındaki sözcük öğrenme programlarını kullanmaları sonucu elde ettikleri kazanım puanları ile İngilizce sözcük öğrenme amaçlı sözcük kartı kullanmaları sonucunda elde ettikleri kazanım puanları farklıdır.

4. Cep telefonlarındaki sözcük öğrenme programlarını kullanan öğrencilerin cep telefonu ile İngilizce sözcük öğrenme konusundaki görüşleri nedir?

2.4. Çalışma Grubu

Araştırma, 2008–2009 eğitim öğretim yılı bahar yarıyılında Batı Karadeniz’de yer alan bir devlet üniversitesinin Yabancı Diller Zorunlu Hazırlık Programı’nda öğrenim gören 60 kişi ile yürütülmüştür. Gözlem birimleri belli niteliklere sahip kişi ve nesnelerden oluştuğu için belirlenen ölçütü karşılayan birimlerin örnekleme alındığı örnekleme yöntemine ölçüt örnekleme (criterion sampling) denmektedir

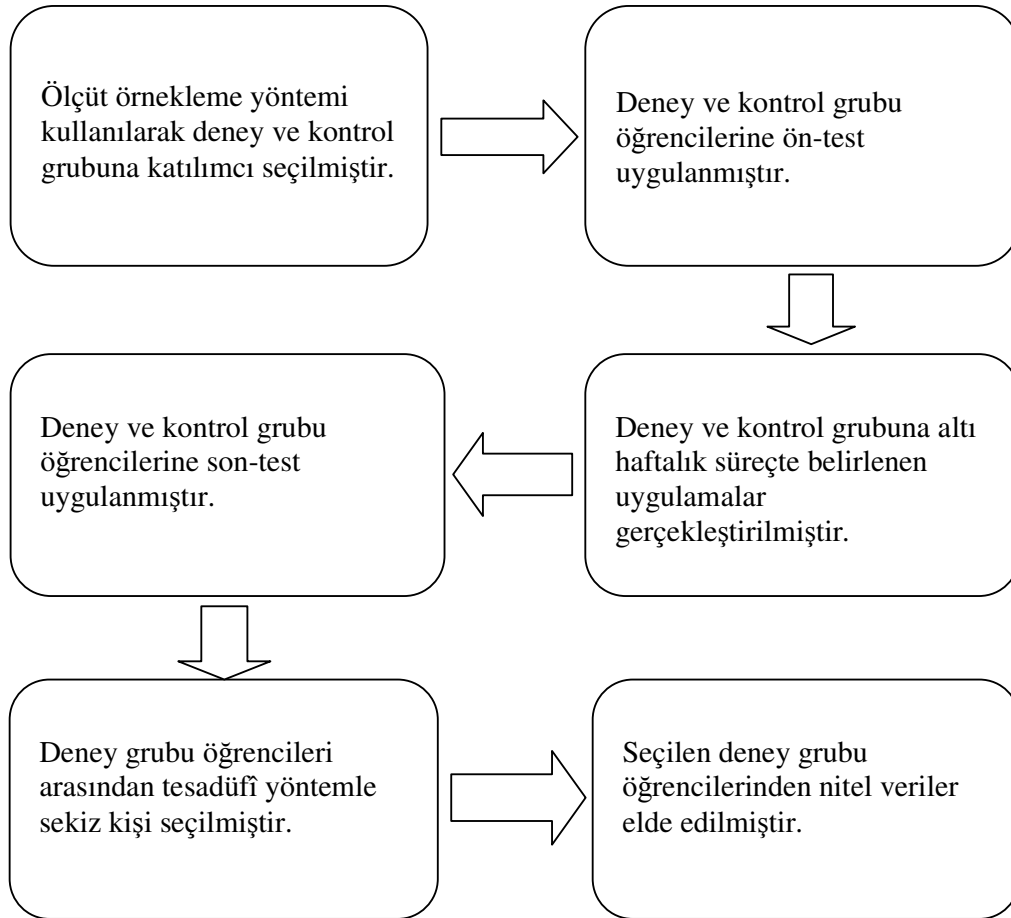
(Büyüköztürk, v.d., 2009). Bu çalışmada iki farklı İngilizce sözcük öğrenme yönteminin; cep telefonu üzerinde çalışan sözcük öğrenme programları ve sözcük kartı kullanımının öğrencilerin İngilizce sözcük öğrenme düzeyleri incelendiğinden, ölçüt örnekleme yöntemi kullanılarak deney ve kontrol grupları belirlenmiştir. Benzer özelliklere sahip öğrenci grubu içerisinde cep telefonu sözcük öğrenme programını çalıştıran ve çalıştıramayan cep telefonlarına sahip olan öğrenciler belirlenmiştir. Belirlenen öğrenci gruplarından seçkisiz örnekleme yolu ile deney grubuna 30 ve kontrol grubuna 30 kişi belirlenmiştir.

Deney ve kontrol gruplarındaki öğrenci sayılarının cinsiyetlerine göre dağılımı Tablo 2.1’de verilmiştir.

Tablo 2.1: Deney ve Kontrol Gruplarındaki Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı

Gruplar	Kız		Erkek		Toplam
	N	%	N	%	N
Deney Grubu	13	43	17	57	30
Kontrol Grubu	14	47	16	53	30
Toplam	27	45	33	55	60

Şekil: 2.2: Deneysel İşlem Basamakları

Araştırmada nicel veri toplama aracı olarak, sözcük bilgisi başarı testi kullanılmıştır. Başlangıçta sözcük bilgisi başarı testi 80 adet çoktan seçmeli test sorusundan oluşmuştur. Alanında uzman bir öğretim elemanı tarafından incelenerek çoktan seçmeli testin kapsam geçerliliği sağlanmıştır. Testin iç tutarlılığının sağlanması amacıyla test çalışmaya dâhil olmayan Yabancı Diller Zorunlu Hazırlık Programı öğrencilerinden 48 öğrenciye uygulanmıştır. Testten elde edilen veriler ITEMAN (Item and Test Analysis program, Version 3.00) programı ile çözümlenmiştir. Yapılan madde analizleri sonucunda elde edilen Point Biserial değerleri 0.3'ün altına düşen unsurlar çıkarıldıktan sonra testin iç tutarlılık değeri 0.783 olarak bulunmuştur. Başarı testinin son hali dört seçenekli toplam yirmi beş sorudan oluşmaktadır (Ek-1).

2.5. Deney ve Kontrol Grubu Uygulamaları

2.5.1. Deney Grubu İçin Araştırma Süreci

Deneysel işlemler uygulanmaya başlanmadan önce öğrencilerin cep telefonlarında çalıştırabilecekleri bir sözcük öğrenme programı seçilmiştir. Mevcut sözcük öğrenme oyunları ve programları içerisinde seçim yaparken oyun ve programlar Yabancı Dil Zorunlu Hazırlık Programı'nda İngilizce derslerine giren öğretim elemanlarının görüşlerine sunulmuş, gelen görüş ve öneriler doğrultusunda kullanılacak program seçilmiştir. Programın seçimi sürecinde şu ölçütler göz önüne alınmıştır:

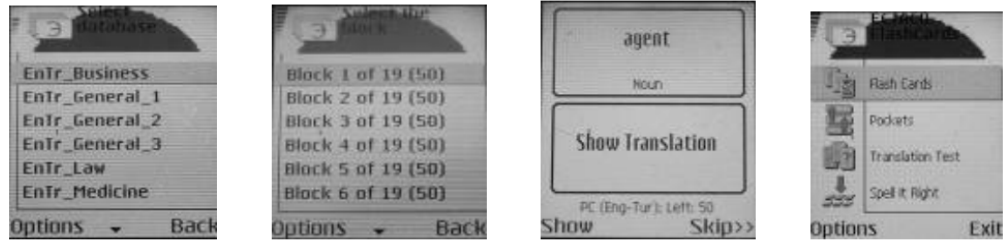
- Programın ara yüzü karışık olmamalıdır ve kullanımı kolay olmalıdır.
- Sözcük gruplarındaki sözcükler öğrencinin okulda öğrendiği sözcüklerle aynı seviyede olmalıdır.
- Araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğini sağlamak amacıyla yeterli sayıda öğrencinin sözcük öğrenme programını çalıştıran cep telefonuna sahip olması gerekir.
- Sözcük öğrenme programında kullanılan dil, yazı tipleri, seçenek düzenleri, başlıklar ve ekran yerleşimi eylemle tutarlı olmalı ve ekranda öncelikle görülmesi gereken ifadeler göze çarpmalıdır.
- Öğrencilere yaptıkları her sözcük tahmini sonucu geri bildirimler sağlanmalıdır. Öğrenci sözcük gruplarındaki sözcüklerin ne kadarını bilmediğinin farkında olmalıdır.
- Sözcük öğrenme programı, öğrencinin sözcük oyunlarını istediği ölçüde tekrar yapmasına olanak vermelidir. Araştırmada kullanılan ECTACO Flash Cards adlı program bu özelliği taşımaktadır ve öğrenciler bu tekrarları altı hafta süresince düzenli olarak gerçekleştirmişlerdir.

İçerik taraması yapıldıktan sonra öğrencilerin seviyelerine uygun olan sözcük grupları seçilerek program öğrencilerin kullanımına hazır hale getirilmiştir. Sözcük

öğrenme programının en önemli özelliği çok kolay şekilde kullanılmasıdır. Öğrenciler farklı seviyelerde oluşturulan sözcük gruplarından kendi seviyelerine uygun olan sözcük gruplarını seçebilir ve sözcükleri Türkçe karşılıklarıyla beraber görebilirler.

ECTACO Flash Cards adlı program cep telefonlarında çalışabilecek şekilde üretilmiştir. Program içeriği tarandıktan sonra uygulamadaki öğrencilerin seviyelerine uygun sözcük listeleri seçilmiş ve öğrencilerin kullanımına sunulmuştur. “İş”, “genel”, “hukuk” ve “tıp” gibi birçok değişik başlık içinden öğrencilerin seviyelerine en uygun olan “Genel 2” başlığı seçilmiştir (Şekil 2.3). Uygulama, kullanıcıların bu başlık altında yaklaşık 1000 adet sözcüğü öğrenmesine olanak sağlar.

Şekil 2.3: Cep telefonundaki sözcük öğrenme programına ait ekran görüntüleri

Uygulanacak olan sözcük öğrenme programı seçildikten sonra bu programı çalıştırabilen cep telefonlarına sahip Yabancı Diller Zorunlu Hazırlık Programı öğrencileri belirlenmiştir. Uygulamanın başlaması için yeterli sayıda öğrenciye ulaşıldıktan sonra örneklem grubuyla bir araya gelinmiş ve çalışmanın amacı anlatılarak uygulama süresince kendilerinden beklenenler anlatılmıştır. Uygulama başlamadan önce sözcük öğrenme programı içerisindeki farklı gruplardan seçkisiz örnekleme yöntemi ile sözcükler seçilerek hazırlanan ve madde analizi yapılan test öğrencilere ön-test olarak verilmiştir. Altı haftalık uygulama süresince öğrencilerden ders dışı vakitlerde programı kullanmaları istenmiştir. Uygulama bittikten sonra uygulamaya başlarken verilen test son-test olarak verilmiştir. Cep telefonundan İngilizce sözcük öğrenme programı aracılığı ile öğrencilerin sözcük öğrenme deneyimlerini belirlemek amacıyla örneklem grubu içerisinde seçkisiz örnekleme

yöntemi ile seçilen sekiz kişi ile yarı-yapılandırılmış sorular kullanılarak nitel veriler toplanmıştır.

2.5.2. Kontrol Grubu İçin Araştırma Süreci

Kontrol grubu öğrencilerinden deney grubundaki öğrencilerin kullanmış oldukları cep telefonundaki sözcük öğrenme programında yer alan sözcükleri kullanarak öğrenmeleri istenmiştir. Kontrol grubundaki öğrenciler altı hafta boyunca İngilizce sözcük öğrenme amaçlı sözcük kartlarından sözcükleri çalışmışlardır. Çalışma öncesinde ve altı haftalık çalışma sonrasında deney grubu öğrencilerinin de tamamladıkları İngilizce sözcük bilgisi belirleme testi kontrol grubu öğrencilerine ön-test ve son-test olarak uygulanmıştır.

2.6. Verilerin Analizi

Nicel verilerin analizinde öncelikle deney ve kontrol grubundaki öğrencilere ön-test ve son-test olarak uygulanan yirmi beş soruluk İngilizce sözcük bilgisi belirleme testinin puanlaması yapılmıştır. Bu puanlandırmada öğrencilerin her doğru cevabına “4” puan, yanlış ve boş cevaplar için ise “0” puan verilmiştir. Ön-test ve son-test olarak uygulanan İngilizce sözcük bilgisi belirleme ölçeğinden öğrenciler 0-100 arasında değişen puanlar almışlardır.

Araştırmanın bağımsız değişkeni olan İngilizce sözcük öğrenme türlerinin bağımlı değişken olan öğrencilerin İngilizce sözcük bilgileri üzerindeki etkilerini belirlemek amacıyla yapılan istatistiksel işlemler “SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 13.0 for Windows” paket programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. İstatistiksel çözümlemelerde anlamlılık düzeyi olarak 0.05 kullanılmıştır.

Deney ve kontrol grubunda ön-test ve son-teste katılmayan birer öğrenci veri analizinde çalışma dışında bırakılmışlardır. Araştırma sorularının incelenmesinde deney ve kontrol grupları öğrencilerinin, ön-test ve son-test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek amacıyla ilişkili örneklemeler için (Paired samples t-test) kullanılmıştır. Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin ön-test son-test fark puanlarının karşılaştırılmasında ise bağımsız örneklemli t-testi (Independent samples t-test) kullanılmıştır.

Nitel verilerin analizinde ilk adım olarak yarı-yapılandırılmış mülakat kayıtları yazılı metne dönüştürülmüştür. Elde edilen nitel veriler betimsel veri analizi ile incelenmiştir.

3. BULGULAR VE YORUM

Çalışmanın bu bölümünde katılımcılardan elde edilen veriler ile bu verilerden elde edilen sonuçlar yer almaktadır. Katılımcılara ait betimsel istatistik sonuçları, ön-test ve son-test verilerinin dağılımı, alt problemler ve bulguların özetleri sırasıyla bu bölümde açıklanmıştır.

3.1. Katılımcılara Ait Betimsel İstatistik Sonuçları

Tablo 3.1: Katılımcıların Ön-test ve Son-test Sonuçlarının Betimsel İstatistiği

		N	Ortalama	Std. Sapma	Std. Hata Ortalaması
Ön-test	Deney Grubu	29	24.82	16.33	3.03
	Kontrol Grubu	29	26.27	18.07	3.35
Son-test	Deney Grubu	29	38.62	22.07	4.09
	Kontrol Grubu	29	34.89	21.08	3.91

3.2. Ön-test, Son-test ve Ön-test Son-test Fark Puanlarının Dağılımı

Ön-test, son-test ve ön-test son-test fark puanlarının parametrik istatistik testleri ile değerlendirilip değerlendirilemeyeceğini incelemek amacı ile basıklık (kurtosis) ve çarpıklık (skewness) değerleri hesaplanmıştır. Tablo 3.2' de ön-test, son-test ve ön-test son-test fark puanlarının basıklık ve çarpıklık değerleri aktarılmıştır.

Tablo 3.2: Ön-Test, Son-Test ve Ön-test Son-test Fark Puanlarına Ait Basıklık ve Çarpıklık Değerleri

	N	Çarpıklık		Basıklık	
		İstatistik	Std. Hata	İstatistik	Std. Hata
Deney Grubu Ön-test	29	0.37	0.43	-0.39	0.84
Deney Grubu Son-test	29	0.33	0.43	-0.98	0.84
Kontrol Grubu Ön-test	29	0.87	0.43	-0.54	0.84
Kontrol Grubu Son-test	29	0.76	0.43	-0.88	0.84
Deney Grubu Ön-test Son-test Fark Puanları	29	0.14	0.43	-0.90	0.84
Kontrol Grubu Ön-test Son-test Fark Puanları	29	0.71	0.43	-0.38	0.84

Tablo 3.2’ de istatistik analizlerde kullanılacak olan verilere ait basıklık ve çarpıklık değerleri verilmiştir. Bu basıklık ve çarpıklık değerlerinin 1’in altında olduğu saptanmıştır. Basıklık ve çarpıklık değerleri incelendiğinde verilerin normal dağılım sergilemesine engel oluşturacak ve parametrik testler ile işlem yapılmasına manidar bir durum olmadığı görülmüştür.

3.3. Birinci Araştırma Sorusu

Birinci araştırma sorusu olan *”Cep telefonlarındaki sözcük öğrenme programını kullanan öğrencilerin İngilizce sözcük öğrenme düzeylerinde çalışma öncesi ve sonrasında fark var mıdır?”* sorusunun cevaplanması için bağımlı gruplar için (Paired Samples) t-test kullanılmıştır. İlişkili ölçümler için (Paired Samples) bağımlı t-test sonuçları Tablo 3. 3’ de verilmiştir.

Tablo 3.3: Deney Grubu Öğrencilerinin Ön-test ve Son-test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin t-Test Sonuçları

Deney Grubu	n	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Ön-test	29	24.82	16.33	28	-7.6	0.00
Son-test	29	38.62	22.07			

Tablo 3.3 incelendiğinde cep telefonlarındaki sözcük öğrenme programını kullanan deney grubu öğrencilerinin İngilizce sözcük bilgisi başarı testi ile çalışma öncesi ölçülen başarı puanlarının ortalamasının 24.82 (S = 16.33) ve çalışma sonrası başarı puanları ortalamasının ise 38.62 (S = 22.07) olduğu gözlenmiştir. Ortalamalar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($t_{(28)} = -7.6$; $p < 0.05$).

Bu bulguya göre; cep telefonundan sözcük öğrenme programı aracılığıyla sözcük öğrenen öğrencilerin başarısının artış gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

3.4. İkinci Araştırma Sorusu

İkinci araştırma sorusu olan *”İngilizce sözcük öğrenme amaçlı sözcük kartları kullanan öğrencilerin İngilizce sözcük öğrenme düzeylerinde çalışma öncesi ve sonrasında fark var mıdır?”* sorusunun cevaplanması için bağımlı gruplar için

(Paired Samples) t-test kullanılmıştır. İlişkili ölçümler için (Paired Samples) bağımlı t-test sonuçları Tablo 3. 4’ de verilmiştir.

Tablo 3.4: Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ön-test ve Son-test Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin t-Test Sonuçları

Deney Grubu	n	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Ön-test	29	26.27	18.07	28	-5.7	0.00
Son-test	29	34.89	21.08			

Tablo 3.4 incelendiğinde İngilizce sözcük öğrenme amaçlı sözcük kartları kullanan öğrencilerin İngilizce sözcük bilgisi başarı testi ile çalışma öncesi ölçülen başarı puanlarının ortalamasının 26.27 (S = 18.07) ve çalışma sonrası başarı puanları ortalamasının ise 34.89 (S = 21.08) olduğu gözlenmiştir. Ortalamalar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($t_{(28)} = -5.7$; $p < 0.05$).

Bu bulguya göre; sözcük kartları aracılığıyla sözcük öğrenerek öğrenci başarısının çalışma sonrasında çalışma başlangıcına göre artış gösterdiği anlaşılmaktadır.

3.5. Üçüncü Araştırma Sorusu

Üçüncü araştırma sorusu olan ” *Öğrencilerin cep telefonlarındaki sözcük öğrenme programlarını kullanmaları sonucu elde ettikleri kazanım puanları ile İngilizce sözcük öğrenme amaçlı sözcük kartları kullanmaları sonucunda elde ettikleri kazanım puanları arasında bir fark var mıdır?*” sorusunun cevaplanması için bağımsız gruplar için (Independent Samples) t-test kullanılmıştır. Bağımsız gruplar için (Independent Samples) t-test sonuçları Tablo 3.5’ de verilmiştir.

Tablo 3.5: Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ön-test ve Son-test Fark Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin t-testi Sonuçların Karşılaştırılması

Gruplar	n	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Deney Grubu Ön-test-Son-test Fark Puanı	29	13.79	9.77	56	2.19	0.03
Kontrol Grubu Ön-test-Son-test Fark Puanı	29	8.62	8.12			

Tablo 3.5 incelendiğinde kontrol grubu öğrencilerinin ön-test son-test fark puanları ortalamasının 8.62 ($S = 8.12$) ve deney grubu öğrencilerinin ön-test son-test fark puanları ortalamasının 13.79 ($S = 9.77$) olduğu saptanmıştır. Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin ön-test son-test fark puanların karşılaştırılması yapıldığında deney grubunda oluşan fark puanlarının kontrol grubunda oluşan fark puanlarından istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır ($t_{(56)} = 2.19$ $p < 0.05$). Farklılık deney grubu öğrencilerinin lehinedir. Kontrol grubu öğrencilerinin ön-test son-test fark puanlarının deney grubu öğrencilerinin ön-test son-test fark puanlarından daha düşük olduğu saptanmıştır.

Bu sonuca göre; cep telefonundaki sözcük öğrenme programlarının sözcük öğrenme amaçlı kullanımının, öğrenci başarısını sözcük kartlarının kullanımına göre daha fazla arttırdığı anlaşılmaktadır.

3.6. Dördüncü Araştırma Sorusu

Nitel verileri toplamak için öğrencilerle birebir yapılan görüşmeler kayda alındıktan sonra yazılı metin haline getirilmiş ve kodlamaları yapılmıştır. Kodlama sonucunda elde edilen nitel veriler üç kategoriye ayrılmıştır. Bunlar cep telefonundan sözcük öğrenmek için ayrılan zaman, cep telefonunu öğrenme amaçlı kullanırken tercih edilen mekân ve İngilizce sözcük öğreniminde cep telefonu kullanmanın etkinliğine ilişkin öğrencilerin görüşleridir.

Görüşme yapılan öğrenciler cep telefonunu sözcük öğrenimi için kullanmada ayırdıkları zaman konusunda değişik görüşler belirtmişlerdir. Bazı öğrenciler cep telefonunu öğrenme amaçlı kullanma sürelerinin arttığını ifade etmişlerdir. Bir öğrenci şöyle demiştir:

“Önceleri programı yaklaşık bir saat kullanırdım ama daha sonradan cep telefonundaki sözcük öğrenme programını kullanmak için her gün yurttaki iki saat civarı vakit harcadım.”

Bu görüşün aksine bazı öğrenciler ise programı kullanma sürelerinin başlangıçta artış gösterdiğini fakat son zamanda ise azaldığını ifade etmişlerdir. Bir öğrenci bu görüşü destekleyen şu sözleri söylemiştir:

“İlk başlarda programı yaklaşık 5-10 dakika kullanırdım. Sonradan bu süre 1-2 saate kadar yükseldi ama son zamanlarda daha az kullanmaya başladım.”

Öğrencilerden elde edilen veriler, ifadeleri cep telefonundan sözcük öğreniminin zaman geçtikçe arttığını göstermektedir. Ancak dönem sonu yaklaştıkça yoğunlaşan sınavlar nedeniyle öğrencilerin motivasyonu düşmekte ve kullanım sürelerinde azalma olmaktadır.

Öğrencilerin cep telefonundaki sözcük öğrenme programını kullanırken tercih ettikleri mekânlar sorulduğunda öğrenciler programı daha çok boş zamanlarında kullandıklarını ifade etmişlerdir. Bir öğrenci şöyle söylemiştir:

“Cep telefonumu sözcük öğrenmek için genelde gün içinde arkadaşlarımla beraberken ya da canım sıkıldığında kullandım. Aynı zamanda uyumadan önce de kullandığım oldu.”

Bir başka öğrenci de şu görüşleri ifade etmiştir:

“Cep telefonumdaki sözcük programını otobüsle seyahat ederken kullandım.”

İngilizce sözcük öğreniminde cep telefonu kullanmanın etkinliği konusunda görüşleri alınan öğrenciler cep telefonunu öğrenme amaçlı kullanmanın öğrenme

isteklerini artırdığını ve programı kullanmaktan hoşnut olduklarını belirtmişlerdir. Bir öğrenci bu durumla ilgili şunları söylemiştir:

“Cep telefonlarını sözlüklerin yerine sözcük öğrenimi için kullanmayı tercih ettim. Sözcük öğrenmede cep telefonunun yararlı olduğuna gerçekten inanıyorum.”

Bir başka öğrenci de yine aynı görüşleri destekleyen şu ifadeleri kullanmıştır:

“Kâğıttan sözcük öğrenmek benim için çok sıkıcı. Diğer taraftan her an elimin altında olduğu için cep telefonundan çalışmak benim için daha etkili ve eğlenceli.”

Elde edilen sonuçlar göstermektedir ki her an her yerde kullanılabilirliği, eğlenceli ve ilgi çekici olması dolayısıyla İngilizce sözcük öğrenimi için cep telefonu kullanmak klasik yöntemlerle sözcük çalışmak ile kıyaslandığında öğrenciler tarafından daha fazla tercih edilmektedir.

SONUÇ

Araştırmanın bu bölümünde, elde edilen bulgular doğrultusunda ulaşılan sonuçlar özetlenmiş, yorumlanmış ve gelecekte yapılacak çalışmalara ait önerilere yer verilmiştir.

Sonuçlar

Bu araştırmada, cep telefonlarındaki sözcük öğrenme programlarının ve sözcük kartlarının kullanımının öğrencilerin İngilizce sözcük öğrenmeleri üzerindeki etkileri ortaya konmaya çalışılmıştır. Bu uygulamaların öğrenci başarısı üzerindeki etkililiği araştırmacı tarafından oluşturulan nicel ve nitel verileriyle belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma sonunda beş temel sonuca ulaşılmıştır.

- Cep telefonu üzerinde çalışan İngilizce sözcük öğrenme programının kullanımı üniversite yabancı dil hazırlık öğrencilerinin İngilizce sözcük öğrenme düzeylerini arttırmaktadır.
- Sözcük kartlarının tek başına kullanımı da üniversite yabancı dil hazırlık öğrencilerinin İngilizce sözcük öğrenme düzeylerini arttırmaktadır.
- İngilizce sözcük öğrenme amaçlı cep telefonundan çalışan sözcük öğrenme programını kullanan öğrencilerin kazanımları sözcük kartlarını kullanan öğrencilerin kazanımlarından daha yüksektir. Bu nedenle cep telefonları üzerinden çalışan sözcük öğrenme programları sözcük kartlarına tercih edilmelidir.
- Farklı nedenlerle cep telefonundan sözcük öğrenme programının kullanılmadığı durumlarda öğrencilerin sözcük öğrenme düzeylerini arttırmak üzere sözcük kartları ikinci bir alternatif olarak düşünülmelidir
- Cep telefonlarında çalışabilen sözcük öğrenme programları, üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerince istedikleri her zaman ve her yerde pratik yapma imkânı bulabildikleri eğlenceli bir ders dışı İngilizce sözcük öğrenme aracı olarak algılanmaktadır.

Tartışma

Araştırmanın sonucu, cep telefonlarının sadece öğrencinin sözcük bilgisini artırdığını ortaya koymakla kalmamıştır, aynı zamanda öğrencilerin İngilizce sözcük öğrenmede cep telefonu kullanımına yönelik olumlu tutumlar sergilediklerini de açığa çıkarmaktadır. Benzer biçimde, isteğe bağlı sözcük öğrenimi için cep telefonu gibi mobil araçlarda sözlük kullanımının etkinliğini araştıran çalışmalarında Song ve Fox (2008) öğrenmede mobil araçların kullanılması sonucunda öğrencilerin olumlu tutumlar geliştirdiğini belirtmişlerdir. Bununla birlikte sözcük öğreniminde cep telefonları ve bilgisayarlarda kullanılabilecek araçların etkili olduğu ifade edilmiştir. Çalışma ayrıca bir bütün olarak mobil araçların ve bilgisayarların kullanımının sözcük öğrenme aktivitelerini şekillendirdiğini belirtmektedir. İstedikleri her zaman ve her yerde cep telefonlarındaki programa ulaşabilmelerinin yanı sıra öğrenciler dil öğreniminde cep telefonu kullanımına karşı da olumlu tutumlar geliştirebilmişlerdir (Saran, Çağıltay ve Seferoğlu, 2008). Çavuş ve İbrahim (2009), İngilizce sözcük öğrenmede mobil öğrenme aracı olarak kısa mesaj servisinin kullanımının sonunda öğrencilerin öğrenmeye karşı pozitif yaklaşım geliştirdiklerini belirtmişlerdir. Bütün bu faktörler göz önüne alındığında cep telefonundan sözcük öğrenmede öğrencilerin başarılı oldukları ve olumlu bir tutum geliştirdikleri anlaşılmaktadır.

Dil öğreniminde mobil araçların kullanımının etkili bir öğrenme aracı olduğunu gösteren bulguların yanı sıra bu tez çalışmasının sonuçları, öğrencilerin İngilizce sözcük bilgisinin sözcük kartı kullanımı sonrasında da arttığını göstermektedir. Bulgular ayrıca sözcük kartı kullanımının olumlu etkilerini vurgulamaktadır. Nicholson (1998) tarafından yürütülen bir çalışmada; örneğin, sonuçlar sözcük kartı kullanan deney grubu öğrencilerinin sözcük okuma ve okuduğunu anlama hızında kontrol grubundaki öğrencilerden önemli ölçüde daha iyi olduklarını göstermektedir. Ayrıca öğrenciler derslerden zevk aldıklarını ve sözcük kartlarının eğlenceli olduğunu vurgulamışlardır. Stutz (1992)'un çalışmasının sonuçları sözcük kartlarının kullanımının kolay ve hızlı olduğunu ve ders içinde kısa bir zaman dilimini kapladığını göstermiştir. Çalışma, sözcük kartı kullanımının yazma, konuşma, test etme ve eğlenme gibi çeşitli yolları olduğu sonucunu ortaya koymaktadır. Sözcük kartlarının eğlenceli ve kullanımının kolay olması öğrencilerin bu çalışmada, İngilizce sözcük öğrenmesini artırmada sözcük kartlarının etkili olmasını sağlamış olabilir.

Bu çalışma aynı zamanda cep telefonundaki sözcük öğrenme programları aracılığıyla sözcük öğrenmenin klasik yöntem olarak seçilen sözcük kartı ile sözcük öğrenmekten daha etkili olduğunu göstermiştir. Thornton ve Houser (2005) da cep telefonları ve kâğıt üzerindeki sözcük listeleri üzerinden öğrencilerin aldıkları puanları karşılaştırarak benzer sonuçlar bulmuştur. Cep telefonu kullanıcıları kâğıt üzerinden sözcük çalışan öğrencilerden daha başarılı olmuşlardır. Sonuç olarak görülmüştür ki, dil öğrenimi için cep telefonu kullanmak, kâğıt üzerinden sözcük öğrenmekten daha etkilidir. Cep telefonlarının gittikçe artan kullanımı onları sadece iletişim ve eğlence için değil aynı zamanda öğrenme ortamları için de popüler cihazlar haline getirmiştir. Cep telefonlarının erişilebilirlik ve taşınabilirlik özellikleri öğrencileri boş zamanlarında cep telefonlarını İngilizce sözcük öğrenme aracı olarak kullanmaları için teşvik etmektedir. Bu durum cep telefonundan sözcük öğrenen öğrencilerin İngilizce sözcük öğrenme düzeylerinin sözcük kartı kullanan öğrencilerden daha yüksek olmasına neden olmuş olabilir.

Buna göre, cep telefonundaki sözcük öğrenme programlarından sözcük öğrenmenin ve sözcük kartı kullanarak sözcük öğrenmenin öğrencinin başarısı üzerine etkilerini belirlemeyi amaçlayan bu araştırma sonucunda cep telefonundan sözcük öğrenme programının öğrencilerin başarıları üzerinde sözcük kartı kullananlara göre daha etkili olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bu sonucun mevcut diğer araştırmalarda ulaşılan sonuçlar ile paralellik gösterdiği ve birbirlerini destekler nitelikte olduğu görülmektedir. Günümüzde cep telefonları hayatımızın ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Artan özellikleri ve düşen fiyatları cep telefonlarının sadece iletişim amacıyla değil aynı zamanda eğitsel amaçlar için de popüler olmasını sağlamaktadır. Cep telefonlarının popülerliği arttıkça yabancı dil bilme ihtiyacı da artmaktadır. Sözcük öğrenme, yabancı dil öğrenmenin temel basamaklarından biridir. Cep telefonu kullanımı arttıkça ve telefonlardaki sözcük öğrenme programları daha cazip oldukça öğrenciler cep telefonunu dil öğrenimi için eğitsel bir araç olarak daha sık kullanma potansiyeline erişmektedirler. Araştırmada cep telefonlarında çalışabilen basit arayüz görünümlü bir İngilizce sözcük öğrenme programı kullanılsa da bu çalışma göstermiştir ki İngilizce sözcük öğrenmede cep telefonuyla böyle bir program kullanmak klasik sözcük öğrenme metotlarından biri olan sözcük kartlarının kullanımında daha etkilidir. Buna bağlı olarak, cep telefonlarında yürütülen sözcük

öğrenme programının İngilizce sözcük öğrenmede etkili bir araç olarak kullanılabileceği sonucuna varılır. Bu çalışma göstermiştir ki mobil dil öğrenim yurdumuzdaki üniversitelerde öğrenim gören öğrencilerin İngilizce sözcük öğrenmesinde etkin bir araç olarak tercih edilmelidir.

Bu bulgular ışığında öğrencilerin cep telefonu aracılığıyla sözcük öğrenmelerinin öğretim sürecinin daha etkili olmasını sağladığı söylenebilir. Aynı zamanda cep telefonlarının etkili bir eğitim aracı olarak eğitim-öğretim ortamında kullanılabileceği sonucuna da ulaşılabilir.

Öneriler

Bu araştırma sonunda ortaya çıkan öneriler maddeler halinde aşağıda belirtilmiştir.

- Çalışmada ön-test ve son-test olarak çoktan seçmeli sorulardan oluşan test uygulanarak öğrenci başarıları ölçülmüştür. Çoktan seçmeli testleri kullanmanın doğal bir sonucu olarak oluşabilecek şans başarısını indirmek amacı ile sözcüklerin metin içerisinde kullanımına olanak sağlayacak sınavlar kullanılarak araştırma tekrarlanabilir.
- Bir devlet üniversitesinin Yabancı Diller Zorunlu Hazırlık Programı öğrencileriyle araştırma soruları incelenmiştir. Çalışma sonuçlarının diğer öğrenci kitlelerinde etkilerinin incelenmesi amacı ile farklı üniversitelerin Yabancı Diller Hazırlık Programı öğrencileri ile tekrarlanarak geçerliliğini arttırmaya yönelik girişimlerde bulunulabilir.
- Çalışmada elde edilen veriler, uygulama sonrasında elde edilen verilerin yorumlanması ile gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin kazanmış oldukları sözcük düzeylerinin geçen zaman zarfında ne şekilde değiştiği incelenerek çalışmanın uzun süreli etkileri incelenebilir.
- Çalışmada etkinlikleri incelenen cep telefonları ve sözcük kartlarının ders dışı aktivite olarak öğrenciler tarafından kullanılmaları istenmiştir. Bu uygulamaların zaman, mekân ve programı belirli birer ders etkinliği olarak

kullanması sonucu oluşacak etkiler incelenerek bu çalışmada kontrol edilemeyen zaman, mekân ve program değişkenleri kontrol altına alınmış olur.

- Bu çalışmada cep telefonlarında yürütülen metin esaslı sözcük öğrenme programı kullanılmıştır. İleride yapılacak çalışmalarda ilgi çekici arayüze sahip ve görsel-işitsel özelliklerle donatılmış sözcük öğrenme programlarını kullanarak cep telefonlarının öğrenmeye etkilerinin araştırılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Akar, Ercan (2008); “*Using The Internet As An English Language Teaching Tool*”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Ateş Özdemir, Emsal (2006); “Türkiye’de İngilizce öğreniminin yaygınlaşmasının nedenleri”, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 2, Sayı 1, s. 28-35.
- Attewell, Jill (2005); Mobile Technologies and learning, <http://www.m-learning.org/docs/The%20m-learning%20project%20-%20technology%20update%20and%20project%20summary.pdf>, (Erişim Tarihi: 20.05.2009).
- Birdal, Asuman (2005); Türkiye’de Yabancı Dil Öğretimi Üzerine Yazılmış İki Makalenin Değerlendirilmesi: 1)“Yabancı Dil Öğretiminde Yeni Yönelimler” 2) “Üniversitelerde Yabancı Dil Öğretimi Üzerine Saptamalar” by Prof. Dr. Ahmet Kocaman, <http://www.inglish.com/makale-karsilastirma.html>, (Erişim Tarihi: 20.12.09).
- Brown, Lucianne (2008); “*Using mobile learning to teach reading to ninth-grade students*”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Capella University, USA.
- Büyükoztürk, Şener, Ebru Kılıç Çakmak, Özcan Erkan Akgün, Şirin Karadeniz ve Funda Demirel (2009); *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.
- Chen, Chih-Ming ve Chung, Ching-Ju (2008); “Personalized mobile English vocabulary learning system based on item response theory and learning memory cycle”, *Computers&Education*, Sayı 51, s. 624–645.
- Cheung, Wing Sum ve Hew, Khe Foon (2009); “A review of research methodologies used in studies on mobile handheld devices in K-12 and higher education settings”, *Australasian Journal of Educational Technology*, Cilt 25, Sayı 2, s. 153-183.
- Chinnery, George M. (2006); “Going to the MALL: Mobile Assisted Language Learning”, *Language Learning & Technology*, Cilt 10, Sayı 1, s. 9-16.
- Chung, T., M. K. Leong ve J.L.P Ling (2006); *Mobile Learning: Use Of Voice Logs In Adult Language Learning*, <http://lsl.nie.edu.sg/pdf/ICCE2006Mobile.pdf>, (Erişim Tarihi: 20.10.2009).

- Collins, Timothy G. (2005); "English Class on the Air: Mobile Language Learning with Cell Phones", *Computer Society (Proceedings of the Fifth IEEE International Conference on Advanced Learning Technologies)*, s. 402-403.
- Cooney, Gavin ve Keogh, Katrina A. (2007); *Use of Mobile Phones for Language Learning and Assessment for Learning, a Pilot Project*, <http://www.learnosity.com/files/learnosity-use-of-mobile-phones-for-language-learning-and-assessment-for-learning.pdf>, (Erişim Tarihi: 20.03.2009).
- Corbeil, Joseph Rene ve Valdes-Corbeil, Maria Elena (2007); Are You Ready for Mobile Learning?, *EDUCAUSE Quarterly*, Cilt 30, Sayı 2, <http://www.educause.edu/EDUCAUSE+Quarterly/EDUCAUSEQuarterlyMagazineVolum/AreYouReadyforMobileLearning/157455>, (Erişim Tarihi: 25.01.2010).
- Çavuş, Nadire ve İbrahim, Doğan (2009); "m-Learning: An experiment in using SMS to support learning new English language words", *British Journal of Educational Technology*, Cilt 40, Sayı 1, s. 78-91.
- Çelebi, Mustafa Durmuş (2006); "Türkiye'de Anadili Eğitimi Ve Yabancı Dil Öğretimi", *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 21, Sayı 2, s. 285-307.
- Demircan, Ömer (1988); *Türkiye'de Yabancı Dil*, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Demirel, Özcan (2000); *Planlamadan Uygulamaya Öğretme Sanatı*, Pegem Yayıncılık, Ankara.
- Esson, Julie (2005); Using mobile and wireless technology to deliver language, literacy and numeracy, http://www.icvet.tafensw.edu.au/powerhouse_2005/papers/using_mobile2.pdf, (Erişim Tarihi: 05.05.2009).
- Facer, K., R. Joiner, D. Stanton, J. Reid, R. Hull ve D. Kirk (2004); "Savannah: mobile gaming and learning?", *Journal of Computer Assisted Learning*, Sayı 20, s. 399-409.
- Fallahkhair, Sanaz, Lyn Pemberton ve Richards Griffiths (2007); "Development of a cross-platform ubiquitous language learning service via mobile phone and interactive television", *Journal of Computer Assisted Learning*, Sayı 23, s. 312-325.
- Flashcard, (n.d.); Wikipedia on-line, <http://en.wikipedia.org/wiki/Flashcard>, (Erişim Tarihi: 10.03.2010).
- Genç, Bilal (2004); "New Trends in Teaching and Learning Vocabulary", *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 13, Sayı 2, s. 117-126.

- Gilgen, Read (2005); Holding the world in your hand: Creating a mobile language learning environment, *EDUCAUSE Quarterly*, <http://www.educause.edu/EDUCAUSE+Quarterly/EDUCAUSEQuarterlyMagazineVolum/HoldingtheWorldinYourHandCreat/15735>, (Erişim tarihi: 10.11.2008).
- Gömlüksiz, M. Nuri (1993); “Yükseköğretimde Yabancı Dil Öğretimi ve Sorunları”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Houser, Chris, Patricia Thornton, ve David Kluge (2002); Mobile Learning: Cell Phones and PDAs for Education, <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.108.4410&rep=rep1&type=pdf>, (Erişim Tarihi: 30.09.2009).
- Keegan, Desmond (2005); *Mobile Learning: The Next Generation of Learning*, http://learning.ericsson.net/mlearning2/files/workpackage3/corvinus_technical_summary.doc, (Erişim Tarihi: 05.11.2009).
- Kim, Paul, Talia Miranda ve Claudia Olaciregui (2008); “Pocket School: Exploring Mobile Technology as a Sustainable Literacy Education Option for Underserved Indigenous Children in Latin America”, *International Journal of Educational Development*, Cilt 28, Sayı 4, s. 435-445.
- Kocaman, Ahmet (1983); *Yabancı dil öğretiminde yeni yönelimler*, turkoloji.cu.edu.tr/DILBILIM/kocaman_03.pdf, (Erişim Tarihi: 12.11.2008).
- Kofod-Petersen ve Anders, Petersen, Sobah Abbas (2008); *Learning at your Leisure: Modelling Mobile Collaborative Learners*, <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/summary?doi=10.1.1.81.2100>, (Erişim Tarihi: 20.03.2009).
- Kukulska-Hulme, Agnes (2006); *Mobile language learning now and in the future*, <http://oro.open.ac.uk/9542/1/kukulska-hulme.pdf>, (Erişim Tarihi: 10.01.2010).
- Kukulska-Hulme, Agnes (2009); “Will mobile learning change language learning?”, *European Association for Computer Assisted Language Learning*, Cilt 21, Sayı 2, s. 157–165.
- Kukulska-Hulme, Agnes ve Shield, Lesley (2007); *An overview of mobile assisted language learning: Can mobile devices support collaborative practice in speaking and listening?*, http://vsportal2007.googlepages.com/_Kukulska_Hulme_and_Shield_2007.pdf, (Erişim Tarihi: 14.02.2009).
- Kukulska-Hulme, Agnes ve Shield, Lesley (2008); “An overview of mobile assisted language learning: From content delivery to supported collaboration and interaction”, *European Association for Computer Assisted Language Learning*, Cilt 20, Sayı 3, s. 271-289.

- Language Education (n.d.); Wikipedia on-line, http://en.wikipedia.org/wiki/Language_education#Foreign_language_education. (Erişim Tarihi: 24.02.2010).
- Laufer, Batia (1997); *The lexical plight in second language reading: words you don't know, words you think you know and words you can't guess*, *Second Language Vocabulary Acquisition: a Rationale for Pedagogy*, Cambridge University Press, Cambridge.
- Mcconatha, Douglas, Matt Praul ve Michael J. Lynch (2008); "Mobile Learning In Higher Education: An Empirical Assessment Of A New Educational Tool". *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, Cilt 7, Sayı 3.
- McNicol, Tony (2004); *Language e-learning on the move*, <http://ojr.org/japan/wireless/1080854640.php>. (Erişim Tarihi: 15.01.2009).
- Mehring, Jeff G. (2005); *Developing Vocabulary in Second Language Acquisition From Theories to the Classroom*, http://web1.hpu.edu/images/GraduateStudies/TESL_WPS/03Mehring_Vocab_a17234.pdf, (Erişim Tarihi: 09.03.2009).
- Moras, Solange (2001); *Teaching Vocabulary to Advanced Students: A Lexical Approach*, <http://www3.telus.net/linguisticsissues/teachingvocabulary.html>, (Erişim Tarihi: 17.02.2009).
- Motlik, Scott (2008); Mobile Learning in Developing Nations. *International Review of Research in Open and Distance Learning*, Cilt 9, Sayı 2, www.eric.ed.gov/ERICWebPortal/recordDetail?accno=EJ801096, (Erişim Tarihi: 21.07.2009).
- Murphy, Elizabeth (2000); Strangers in a Strange Land: Teachers' beliefs about teaching and learning French as a second or foreign language in online learning environments, <http://www.nald.ca/fulltext/stranger/cover.htm>, (Erişim Tarihi: 10.11.2008).
- Nah, Ki Chune, Peter White ve Roland Sussex (2008); "The potential of using a mobile phone to Access the Internet for learning EFL listening skills within a Korean context", *European Association for Computer Assisted Language Learning*, Cilt 20, Sayı 3, s. 331-347.
- Naismith, Laura, Peter Lonsdale, Giasemi Vavoula ve Mike Sharples (2004); *Literature Review in Mobile Technologies and Learning*, www.futurelab.org.uk/resources/documents/lit.../Mobile_Review.pdf, (Erişim Tarihi: 10.11.2009).
- Niazi, Razieh (2007); "*Desing and implementation of a device-independent platform for mobile learning*", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, The University of Guelph, Canada.

- Nicholson, Tom (1998); "The flashcard strikes back", *The Reading Teacher*, Cilt 52, Sayı 2, s. 188-192.
- Ogata, Hiroaki, Chengjiu Yin, Rosa G Paredes, Nobuji A Saito, Yaneo Yano, Yasuko Oishi ve Takahito Ueda (2008); "Supporting Mobile Language Learning Outside Classrooms", *International Journal of Mobile Learning and Organisation*, 2 (3), 271-282.
- Okunbor, Daniel ve Guy, Retta (2008); Analysis of a mobile learning pilot study. *Math and Computer Science*, http://digitalcommons.uncfsu.edu/macsc_wp/2/, (Erişim Tarihi: (05.11.2009).
- Özdemir, Emine Soley (2006); "Yabancı dil öğretiminde yeni yönelimler", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Pemberton, Lyn ve Fallahkhair, Sanaz. (2005); *Design Issues for Dual Device Learning: interactive television and mobilephone*, <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.104.4896&rep=rep1&type=pdf>, (Erişim Tarihi: 20.10.2009).
- Prensky, Mark (2005); What Can You Learn from a Cell Phone? Almost Anything!, <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.90.2894&rep=rep1&type=pdf>, (Erişim Tarihi: 10.12.2009).
- Quinn, Clark. (2000); Mobile Learning: Mobiles, Wireless, In-Your_Pocket Learning, <http://www.linezine.com/2.1/features/cqmmwiyp.htm>, (Erişim Tarihi: 09.10.2009).
- Reardon, Marguerite (2007); Emerging markets fuel cell phone growth, http://news.cnet.com/Emerging-markets-fuel-cell-phone-growth/2100-1039_3-6159491.html, (Erişim Tarihi: 12.10.2008).
- Richards, Jack. C. ve Renandya Willy. A. (2002); *Methodology in Language Teaching: An Anthology of Current Practice*, Cambridge University Press, U.S.A.
- Saran, Murat, Kürřat Çağıltay, ve Gölge Seferoğlu (2008); Use of Mobile Phones in Language Learning: Developing Effective Instructional Materials, <http://doi.ieeecomputersociety.org/10.1109/WMUTE.2008.49>, (Erişim Tarihi: 15.10.2009).
- Shih, Yuhsun E. (2007); "Dynamic language learning: Comparing mobile language learning with online language learning", Yayınlanmamış Doktora Tezi, Capella University, USA.

- Shudong, Wang ve Higgins, Michael (2006); "Limitations of Mobile Phone Learning", *The JALT CALL Journal*, 2 (1), 3-14.
- Song, Yanjie ve Fox, Robert (2008); "Using PDA for undergraduate student incidental vocabulary testing". *European Association for Computer Assisted Language Learning*, Cilt 20, Sayı 3, s. 290-314.
- Stockwell, Glenn (2007); "Vocabulary on the Move: Investigating an intelligent mobile phone based vocabulary tutor", *Computer Assisted Language Learning*, Cilt 20, Sayı 4, s. 365-383.
- Stutz, Helen (1992); "Flashcards: Fast and Fun", *Hispania*, Cilt 75, Sayı 5, s. 1323-1325.
- Şener, Sabriye (2003); *The Relationship Between Vocabulary Learning Strategies and Vocabulary Size of Turkish EFL Students*, http://yadem.comu.edu.tr/3rdELTKonf/spkr_sabriye_sener.htm, (Erişim Tarihi: 25.09.2009).
- Texas Üniversitesi Öğrenci Öğrenmelerine Yardım Merkezi (Student Learning Assistance Center; SLAC) (2002; <http://www.txstate.edu/slac/>)
- Thornbury, Scott (2002); *How to Teach Vocabulary*, Longman-Pearson Education Limited, Malaysia.
- Thornton, Patricia ve Houser, Chris (2005); "Using Mobile Phones in English Education in Japan", *Journal of Computer Assisted Learning*, Cilt 21, Sayı 3, s. 217-228.
- Tok, Hidayet ve Arıbaş Sebahattin (2008); "Avrupa Birliği'ne Uyum Sürecinde Yabancı Dil Öğretimi", *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 9, Sayı 15, s. 205-227.
- Tosun, Cengiz (2006); Yabancı Dil Öğretim ve Öğreniminde Eski ve Yeni Yöntemlere Yeni Bir Bakış, *Çankaya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Journal of Arts and Sciences*, Sayı 5. <http://jas.cankaya.edu.tr/gecmisYayinlar/yayinlar/jas5/09-cengiz.pdf>, (Erişim Tarihi: 23.08.2009).
- Ünal, Evşen Nuriye (2006); "An Investigation Into the Role of Interactive Vocabulary Instruction on Learners' Vocabulary Knowledge", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Vanhouren, Don, ve Koch, Dana Alen (2008); *Training at Your Fingertips*. http://www.astd.org/lc/2008/0908_koch.html, (Erişim Tarihi: 10.10.2009).
- Vinci, Maria Luisa ve Cucchi, Daniela (2007); *Possibilities of application of e-tools in education: mobile learning*, <http://www.leonardo-lets.net/ict/common/download/MariaLuisaVinci.pdf>, (Erişim Tarihi: 20.10.2009).

Wishart, Jocelyn (2008); Challenges faced by modern foreign language teacher trainees in using handheld pocket PCs (Personal Digital Assistants) to support their teaching and learning. *European Association for Computer Assisted Language Learning*, Cilt 20, Sayı 3, s. 348-360.

Yabancı Dil Eğitimi Ve Öğretimi Yönetmeliği (n.d.); *MEB Mevzuat Bankası*, http://mevzuat.meb.gov.tr/html/26184_1.html, (Erişim Tarihi: 24.02.2010).

Zimmerman, Cheryl Boyd (1997); *Historical Trends In Second Language Vocabulary Instruction*, Second Language Vocabulary Acquisition: A Rationale For Pedagogy, Cambridge University Press, Cambridge.

EKLER

Ek 1: İngilizce Sözcük Bilgisi Başarı Testi

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun düşen sözcüğü bulunuz.

1. Governments should encourage _____ in industry if they don't want to see another crisis.
a) rise b) innovation c) complexity
d) inflation e) strike

2. Building more bridges is only a _____ solution for the traffic problem in İstanbul. New solutions should be found as soon as possible.
a) permanent b) stable c) partial
d) long lasting e) complete

3. There is a very big storm in Alaska so we have to phone the hotel and _____ our reservation. We can go there at another time.
a) cancel b) approve c) book d) confirm e) apply

4. After the heart attack, he had a very serious period but now he is in a/an _____ condition in the hospital and he has no life risk.
a) variable b) stable c) hazardous
d) inconstant e) dangerous

5. John can be changed easily to suit a new situation. He is a very _____ person.
a) strict b) obstinate c) extravagant
d) favorable e) flexible

6. She is a very _____ girl. She always wants to know everything about the people around her.
a) impatient b) stubborn c) curious
d) anxious e) talkative

7. After the advertisement was published in the newspaper, there were over 300 _____ for the job.
a) unemployees b) labours c) sailors
d) applicants e) journalists

8. I have heard a/an _____ that Britney Spears and Justin Timberlake are getting married soon.
a) announcement b) fact c) report
d) rumor e) confession

9. The old woman on the street was _____ for money to make a living.
a) saving b) spending c) distributing
d) investing e) begging

10. When my father saw the low grades in my school report, he _____ at me with anger.
a) winked b) nodded c) chuckled
d) frowned e) giggled

11. She is a very tidy person. She always _____ her clothes neatly and puts them in the wardrobe.
a) folds b) sews c) rips d) shrinks e) strips

12. All the winning numbers in the lottery are _____ selected. Everybody has equal chance.
a) intentionally b) specifically c) randomly
d) deliberately e) neatly

13. The diamond ring my boyfriend gave me on my birthday was a very _____ present, so I didn't accept it.
a) worthless b) precious c) ordinary
d) memorable e) usual

14. His statements and ideas about the matter were very absurd. He was talking _____.
a) nonsense b) logical c) sensible d) realistic e) relevant

15. Everybody around him thinks he has too much _____. He thinks he is more important than other people and he is very rude to them.
a) arrogance b) concentration c) opinion d) fame
e) exaggeration

16. If you eat between meals, you may lose your _____, so you can't eat anything.
a) direction b) pleasure c) appetite d) concentration
e) fork

17. When the concert finished, I stood up and began to _____ and everybody joined me.
a) whistle b) applaud c) scream d) admire e) chuckle

18. He made a/an _____ with the old man and he bought the clock less than the usual price.
a) promise b) gossip c) bargain d) agreement
e) union

19. When our Greek visitors were about to leave, they all thanked us for our _____ over the past few weeks.
a) mortality b) ability c) possibility d) visibility
e) hospitality

20. Because she made a big mistake about the report, her boss _____ her in front of all her colleagues.
a) congratulated b) praised c) thanked d) humiliated
e) exhausted

21. The police stopped her while she was driving above the speed limit and she was _____ \$100 for speeding.
a) punished b) fined c) awarded
d) received e) disposed

22. It has rained for about 5 days continuously and the village has faced with the worst _____ for over 50 years.
a) flood b) earthquake c) quantity d) inflation e) crisis

23. It has been said that the opponent team will offer them a _____ before the championship match.
a) drink b) payrise c) bribe d) patch e) treasure

24. There is a serious _____ in that part of the country. There isn't enough water for plants and animals.
a) flood b) earthquake c) frost d) avalanche e) drought

25. The novel has _____ a protest to the writer. That's why he left the country immediately.
a) provoked b) preceded c) disappointed
d) eliminated e) obliged